

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄.

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ΑΡΙΘΜ. 12 (156).

Συνδρομή άρχομένη από 1. Άπριλίου έκάστου έτους έτησίá μίν
φρ. χρ. 25 εξαμήνος δέ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Ζ΄.

τῆ 15/27. Σεπτεμβρίου 1891.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ.

ΠΙΟ εζήκοντα ετών ούδέποτε σπαρακτικώτερον άλγος συνεπίεσε την καρδιαν του έλληνικού λαού, ούδέποτε οδυνηρότερον πένθος περιεκάλυψε την Ελλάδα. Η είδησις της ασθνεΐας της Αλεξάνδρας είχεν έπισκήψη ως κεραυνός. Έν αγωνιώδει προσδοκία άνέμενον πάντες έν εύχάριστον, έν παρήγορον άγγελμα. Άλλά τó τηλεγραφικόν σύρμα δέν έφερε τó θερμώς ποδούμενον. τοθναντίον έφερε πικράς ειδήσεις, «ή Αλεξάνδρα έμνεν επί ήμέρας άναΐσθητος.» Τότε ή άγωνία έφθασεν εις όξύ σημεΐον. Αί καρδια έδέοντο σιγηλώς ύπέρ της άναρρώσεως της βασιλοπούλας. Παρακλήσεις έψάλλοντο ανά τó Βασίλειον έν τοΐς ναοΐς, έν τοΐς παρεκκλησίαις ύπέρ της διασώσεως της Αλεξάνδρας. "Έν έδνος έγονυπέτει πρό του Πλάστου και έδέετο διακαώς ύπέρ μιας ύπάρξεως. Και έξαφνα, διά μιας έπισκήπτει τó φοβερόν μήνυμα «ή Αλεξάνδρα απέθανε!» Απέθανεν εις τά ζένα, μακράν της γῆς, της οποίας ό ούρανός, ό ήλιος, ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ό άήρ, τά άνθη διέπλασαν έναμίλλως, εκάλλυναν τó σώμα της και την ψυχή της, απέθανε μακράν των άλσών της Κερκύρας, των ράχεων της Δεκελείας, των συστάδων του άνακτορικού κήπου.

† Η ΜΕΓΑΛΗ ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ.

Και έν ώ από του άνακτόρου μέχρι της ταπεινότερας καλύβης τó δάκρυ έρρεεν έκ των όμμάτων, και τó χειλος έψέλλιζε μέ άγάπην τó όνομά της, ή φαντασία έτρεχε πρός τó παρελθόν, όποτε ή Αλεξάνδρα παιδρά κοραΐς, μέ λυτούς ζανθοός πλοκάμους, έπλήρου μέ την εδυμον παιδικήν φωνήν της τας άνακτορικές δενδροστοιχίας· έπειτα, άβρά, χαριτωμένη κόρη, διήρχετο τας όδοδς των Άθηνών στηριζομένη επί του βραχίονος του βασιλέως πατρός της, του όποιου ή πρός αύτην άγάπη ήτο παροιμιώδης· βραδύτερον, ότε έκ της κόρης άνέδαλεν ή περικαλλής νεάνις ήπνευε παρά τó πατρικόν πλευρόν, και πάντες έχαιρέτιζον, μέ άσκεπή κεφαλήν ύποκλινώς, μέ βλέμμα άγάπης παρακολουδούντες την ευσταλή βασιλοπούλαν. Αισθημά τι

ανεξήγητον συνέδεε τούς Ἕλληνας πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρῳ. Ἦτο ὡς εἰπεῖν ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ ἔθνικου ιδεώδους, ἡ βασιλοπούλα τῶν παραδόσεων, ὅτε δὲ κατὰ τὰς ἔθνικὰς ἑορτὰς, κατὰ τὰς μεγάλας τελετὰς διήρχετο ἐφ' ἀμάξης, τὸ ἐνδὲν κάκειθεν διπλῆς στρατιωτικῆς γραμμῆς πλῆθος ἠσθάνετο ἐν εἶδος εὐτυχίας, ἐν εἶδος ἀπολαύσεως, βλέπον τὴν ἄρῃαν, τὴν ἀθάνατον, τὴν ἀγγελικὴν ἐκείνην μορφήν.

Ἐπειτα ἤλθεν ἡ πικρὰ ὥρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Ἑλλάδα, τὴν χώραν τοῦ ἡλίου, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν χώραν τῶν χιόνων. Ἦτο ἀπεριγράφτως εὐτυχῆς διότι ἀπῆρχετο νὰ κτίσῃ καλιὰν ἔρωτος μετ' ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἐξέλεξεν ἡ καρδιά της. Καὶ ὁμῶς ἠγάπα τόσο πολὺ τὴν Ἑλλάδα ὥστε ἀπὸ τὴν λύπην της εἶχε λησιμονήσῃ τὴν ἀνεκλάλητον εὐτυχίαν της. «Κάθε βῆμα ποῦ μὲ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, ἔγραψεν εἰς φίλην της, μοῦ φαίνεται πᾶς μοῦ παίρνει καὶ ἓνα κομματιὸν ἀπὸ τὴν καρδιά μου.» Ἐκεῖ, ἐν Ῥωσίᾳ, ἐν τῇ μητροπόλει τῶν Τσάρων, τῇ ἐφόρεσαν τὸ ἀδαμάντινον στέμμα τῆς μεγάλης Δουκίσσης, τὴν ἐνέδυσαν μὲ βαρυτίμους πορφύρας, μὲ μαργαρίτας καὶ σαρφεύρους· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἀδάμαντα καὶ τὰς σιούρας, ὑπὸ τοῦς τιμαλφεῖς λίθους καὶ τὰ μεταξωτά, ἄλλο φυλακτὸν ἐκρυψεν ἡ ἑλληνικὴ καρδιά της: τὴν μυροδόσμην τῆς Δεκελείας. Τὴν περιέπλεξε σφιγκτὰ μὲ τὰ μαλλιά της ὑπὸ τὸ δουκικόν της στέμμα ὑπὸ τὴν ἐκθαμβωτικὴν περιβολὴν τῆς Μεγάλης Δουκίσ-

σης ἐπάλαν ἀναλλοίωτος ἡ καρδιά τῆς μικρᾶς βασιλοπούλας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τὸν γάμον της, ἐν μέσῳ τῆς εὐτυχίας της ὁ θερμότερός της πόθος ἦτο ἡ Ἑλλάς: «Ἀπεφασίσθη νὰ ἔλθωμεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔγραψεν ἐν τινὶ ἐπιστολῇ της. Δὲν γνωρίζω ἂν μὲ ἐνθυμοῦνται ἢ μὲ ἐλησμονήσαν, ἂν μὲ ἀγαποῦν αὐτοῦ ὅπως τοὺς ἀγαπᾷ. Ὅπως δῆποτε μετ' ὀλίγον θὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὰς Ἀθήνας, θὰ ἰδῶ τὴν Ἑλλάδα. Ζήτω ἡ Ἑλλάς μου!»

Φεῦ! τὴν Ἑλλάδα της εἰμαρτο νὰ μὴ ἐπανίδῃ πλέον! . . . Τῇ 12 Σεπτεμβρίου τὴν 3 ὥραν καὶ 5 τῆς πρωΐας, ἐν μέσῳ τῶν κομπομένων γονέων της οἵτινες εἶχον προσδράμῃ ἐναγωνίως ἐκ Δανίας, ἐκλείσει διὰ παντός τοὺς ὀφθαλμούς της ἡ καὶ μὲν ἡ Ἀλεξάνδρα, ἡ ἀτυχή βασιλοπούλα μας, ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Πλίνσκογε, — ὦ εἰρωνεῖα τῆς τύχης! — ἐν ᾧ εἶχε διέλθῃ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ γάμου της. Δὲν θὰ τὴν ἰδῇ πλέον τὴν Ἑλλάδα της. Ἡ Δεκελεία δὲν θ' ἀντιλήξῃ πλέον τὴν φωνὴν της, ὁ Σαρανικός δὲν θ' ἀντικατοπτρῇ πλέον τὴν μορφήν της. Τὸ χάριμα τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἀφρόπλαστον σῶμα, οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ, ἡ ξανθόχρυσος κόμη, ἡ ἀγγελικὴ καρδιά, ὅλη ἐκείνη ἡ μυροβόλος, ὅλη ἐκείνη ἡ εἰκοσαέτις χάρις, ἡ Ἀλεξάνδρα — ἡ ταλαιπώρος Ἀλεξάνδρα! — εἶνε κλεισμένη ἐντὸς φερέτρου, ὑπὸ τοῦς βαρεῖς θόλους τοῦ παρεκκλησίου ἐνὸς φρουρίου! . . .

Κ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΙΕΝΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

ΙΚΡΑ πόλις εἶνε ἡ Ἴένα· στεναὶ καὶ σκολιαὶ αἱ ἀγυαὶ της, ἀνώματα καὶ τραχέα εἰς τοὺς πόδας τὰ λιδοστρωτὰ της, παλαιαὶ αἱ οἰκίαι της, ὧν αἱ κακῶς ὑποκρυπτόμεναι ῥαγάδες ἀποτελοῦσι τὰς ρυτίδας τοῦ γήρατός των· οἴαντι μεσαιωνικὴ τις κόνις ἐπιπάσσει τὴν γηραὴν πολίχνην· ἀλλ' ἡ περίξ αὐτῆς φύσις νεάζουσα πάντοτε καὶ ἀγήρατος, οἱ εὐγραμμοὶ λόφοι, αἱ βαθεῖαι κοιλάδες καὶ αἱ κατάφυτοι νάσαι, αἱ χλοάζουσαι ὄχθαι τῆς πολυκαμποῦς Σάαλ, τὰ περιστεφοντα τὰ βουνὰ δάση τῶν ἐλατῶν, ἡ θελκτικὴ ἀπαράμιλλος ἐπαλλαγὴ τῶν ὀριζόντων καὶ τῶν πρασίνων ἀποχρώσεων καθιστᾷ αὐτὴν ἓνα τῶν ἄραιοτέρων σταδμῶν τῆς δουρικτικῆς Ἑλβετίας, ὡς ἐνδεικτικῶς ἀπεκλήθη, ἀπὸ τῆς Ῥουδελοβούργης καὶ ἐντεῦθεν, διὰ τὴν θαυμασίαν φυσικὴν καλλονὴν της, ἡ γραφικὴ φάραξ.

Ἄλλ' οὐχὶ μόνον διὰ τὴν φύσιν αὐτῆς εἶνε περιώνυμος ἡ Ἴένα· ἐν τῇ ἰστορίᾳ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας κατέχει ἐξοχωτάτην θέσιν. Ἐν Ἰένῃ ἐγνωρίσθη ὁ Γκαίτε μετὰ τοῦ Σχίλλερ, καὶ ἐντεῦθεν ἤρχισεν ἡ περιώνυμος ἐκείνη φιλία, φιλία καρδιακῆ ἀλλὰ πρὸ παντός συγγένεια πνεύματος, βαρυσήμαντος διὰ τὴν ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς μεγάλους ἀνδρας ἀλληλεπίδρασιν. Ἡ πόλις ἀποπνέει, ὡς εἰπεῖν, Σχίλλερ· ἀνά πάσαν καμπὴν σχεδὸν συναντᾷ τὸ βλέμμα ἀναμνηστικῆν πινακίδα ἀναγγέλλουσαν ὅτι ἐκεῖ κατώκησεν ὁ μέγας ποιητῆς τοῦ Βαλλενσταίν. Ἄλλα καὶ ποῖα δόξα γερμανικὴ δὲν ἔρριψε τὴν ἀνταύγειάν της ἐπὶ τῆς παρὰ

τὴν Βεϊμάρην πολίχνης; Μήπως ὁ Λεϊβνίτιος δὲν διέτριψεν ἐν αὐτῇ, μήπως οἱ δύο Οὐμβολδ, ὁ Βίγκελμαν; ὡς πρὸς δὲ τὴν φιλοσοφίαν δυνατά τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ Ἴένα ὑπῆρξε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ ἔστια τῆς θεωρητικῆς διανοήσεως· καὶ διὰ νὰ μὴ λειψῇ καὶ ἡ σκιά ἐκ τῆς δόξης της*) ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ ὁροπεδίου αὐτῆς, ὁ Ναπολέων συνέτριψε κατὰ κράτος τὴν γερμανικὴν δύναμιν καὶ συνέδεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς μετὰ τῶν θλιβερωτάτων ἔθνικων ἀναμνήσεων τῶν Γερμανῶν· ἀλλ' ἐν Ἰένῃ εἶχε σπουδάσῃ, ἐν Ἰένῃ ἔζησε καὶ ἐδίδαξεν ἐκείνος, ὅστις διὰ τῶν πυρίνων τοῦ «Λόγων πρὸς τὸ γερμανικὸν ἔθνος» ἀφύπνισε, ἐνεκαρδίωσε, ἠλέκτρισε τοὺς συντετριμμένους καὶ ἀπέλπιδας, ἔδειξε τὴν ἄγρυσιν πρὸς τὴν ἔθνικὴν ἐνότητα, πρὸς τὸ μεγαλεῖον ὁδόν, ὁ Φίχτε.

Καὶ ἐν τῇ ἰστορίᾳ δὲ τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιφανῆ θέσιν ἀξιοὶ ἡ πολίχνη, ἡ ὡς σπουδαστὴν δεξαμένη τὸν Herbart, οὗ τὴν βαθεῖαν καὶ μεγαλοεργὸν παιδαγωγικὴν θεωρίαν ἀντεπροσώπευσε βραδύτερον καὶ νῦν ἀντιπροσωπεύει ὑπὲρ πάσαν ἄλλην γερμανικὴν πόλιν.

Τὸ παράδοξον δὲ καὶ πρὸ μικροῦ μόνον γινόμενον γνωστὸν εἶνε ὅτι ἐν Ἰένῃ ἰδρύθη τὸ πρῶτον πανεπι-

*) Εἰς τὸ σκοπεῖον αὐτῆς μέρος δόναται ἴσως ν' ἀναχθῇ καὶ τὸ δὲ ὑπὸ τῶν Ἐνετὸν Μοροζίνην Κόνιγσμάρκ, ὁ ἐκφορνοδόχος κατὰ τοῦ Παρδενάγος, τῇ 21 Σεπτεμβρίου (v) 1687 τὴν καταστρεπτικὴν βόμβαν ἐσοπάσασεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰένης.

στησιακὸν παιδαγωγικὸν Φροντιστήριον ἤδη τῷ 1684.*) Εἰς τὸ Φροντιστήριον τοῦτο ἠπῆρχε προσηρητημένη καὶ σχολὴ ἀσκήσεως καὶ διδασκαλίας, ἥτις ὡς καινοτομοῦσα ἐν τοῖς τότε χρόνοις, διότι πρὸς τῇ μορφῶσει τοῦ πνεύματος ἐπέδρασε καὶ τὴν διάπλασιν τοῦ βουλευτικῆς καὶ τὴν ἀσκήσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἀπεκλήθη «ἀρετῆς σχολή» (Tugendschule).

Μετὰ ἑκατὸν περίπου ἔτη ὁ μέγας τῆς Κενιξβέργης φιλόσοφος συνηγόρησεν ὑπὲρ τῆς ἰδρύσεως τοιούτων σχολῶν ἐφαρμογῆς. Ἄλλ' ὅτι προδιέγραψεν ὁ Κάντιος κατέστησε σάρκα ὁ Ἐρβαρτ. Εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Brzoska συνέγραψε, ζάντος ἐπὶ τοῦ μεγάλου φιλοσόφου, τὸ περὶ ἰδρύσεως παιδαγωγικῶν φροντιστηρίων ἔργον, καὶ δὴ ἐν Ἰένῃ ὁ θάνατος ὁμῶς προῶρας ἀφάρπασας αὐτὸν παρεκάλυψε νὰ ἐπιληθθῇ καὶ πρακτικῶς τοῦ ἔργου ἡμετέρου. Ἄλλα τῷ 1843 ὁ τότε πλῆρης ἐνδέρμου ζήλου ὑφηγητῆς μετὰ ταῦτα δὲ ἐπιφανὴς ὡς παιδαγωγὸς Stoy ἔδρασε τὰς βάσεις παιδαγωγικοῦ Φροντιστηρίου, ὅπερ ἐκ μικρῶν ἀπαρχῶν ἀφορμηθὲν ἀνεβλάστησεν ὑπερήφανον δένδρον, οὗ οἱ κλάδοι ἐξετάθησαν οὐ μόνον ἀνά τὴν Γερμανίαν ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν συνόρων αὐτῆς.

Κατὰ τὸ πρότυπον αὐτοῦ ἰδρυσεν ὅμοιον καὶ ἐν Λειψίᾳ ὁ αὐτόθι καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ziller**): ἐφ' ἱκανὰ δὲ ἔτη ἐλειτούργησεν ἐνεργῶς καὶ ἐναμίλλως τὰ μόνον ἀνά τὴν Γερμανίαν παιδαγωγικά ταῦτα Φροντιστήρια.

Μετὰ τὸν θάνατον τῶν διευθυντῶν αὐτῶν συνεζέλιπον ἀμφοτέρω: ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ ἐν Λειψίᾳ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναβίωσῃ, τὸ ἐν Ἰένῃ ἀνιδρῆθη ἐκ νέου διὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Rein, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1886.

Ποία εἶνε ἡ σημασία αὐτοῦ καὶ ποία αἱ θεμελιώδεις βάσεις ἐφ' ὧν στηρίζεται, θέλομεν ἐκδέσθαι διὰ βραχέων, ἀποφεύγοντες πάσας τὰς λεπτομερείας, αἵτινες θὰ ἦσαν πάντως ἀπροσδιόνυσοι εἰς ἀναγνώστους μὴ ἀσχολουμένους εἰδικῶς περὶ τὰ παιδαγωγικά.

Ἡ Παιδαγωγικὴ ὡς πάσα ἐπιστῆμη συνδέει στενωῶς τὴν θεωρίαν μετὰ τῆς ἐμπειρίας· ἡ Θεωρητικὴ ἐξετάζει τὴν οὐσίαν, τὴν ἀναγκαιότητα, τὸ δυνατόν, τὸν σκοπὸν, τὰ μέσα τῆς ἀγωγῆς· ἡ πρακτικὴ τὰς μορφὰς καὶ τοὺς ὅρους ᾧ ὅς ἐκτελεῖται. ἐν τῷ πραγματικῷ βίῳ· ἀλλὰ κατὰ βάθος ὁ σκοπὸς τῆς Παιδαγωγικῆς εἶνε ἡ ἐφαρμογὴ· ἡ βελτίωσις τῆς θεωρίας της σκοπεῖ τὴν βελτίωσιν τῆς πράξεως· διότι παιδαγωγία εἶνε ἡ σκόπιμος ἐπίδρασις βουλήσεως — ἀνατερας, μεμορφωμένης παιδευτικῆς, — ἐπὶ τοῦ ἥθους ἄλλου τινός — ἐπιδεκτικῆς μορφώσεως, νεαροῦ τὴν ἡλικίαν, παιδός. Ὁ παιδαγωγὸς ὁμοιάζει πρὸς τὸν γλύπτην· ἡ διαφορὰ μόνον ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι τὸ ὄλυκόν τοῦ δευτέρου εἶνε ἀψυχον, ἀκίνητον, πάντοτε τὸ αὐτό· τοῦ πρώτου εἶνε ὄλυκόν ἔχον ζωὴν, νεῦρα, αὐτοβουλίαν, ἀκίνητον, ἀνά πάσαν στιγμὴν μεταβαλλόμενον, ἀσυγκρίτως δυσχερέστερον νὰ κατεργασθῇ· ἀλλ' ὅτε παιδαγωγὸς καὶ ὁ γλύπτης σκοποῦσι τὴν ἐνσάρκωσιν ἐπὶ ἀρισμένῳ σημείῳ ἀρισμένου ιδεώδους· τούτου ἕνεκα ἡ Παιδαγωγικὴ δὲν

ὀρίζεται μόνον ὡς ἐπιστῆμη ἀλλὰ καὶ ὡς τέχνη. Μεγίστη εἶνε ἡ σημασία τῆς ἐμπειρίας· ἀλλ' ἀληθῆς, ἀσφαλῆς ἐμπειρία δὲν εἶνε τόσο εὐαπώκτητος.

«Ἐν τῷ ἔργῳ μανθάνεται ἡ τέχνη, λέγει ὁ Ἐρμπαρτ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐκεῖνος μόνον μανθάνει ὅστις διὰ τῆς διανοήσεως καθηρτίσθη, προπαρασκευασθῆ».

Πάντες δὲν βλέπομεν τοὺς ἀνθρώπους, τ' ἀντικείμενα, τὰ γεγονότα μετὰ τῆς αὐτῆς ἀντιληπτικῆς δυνάμεως· ὁ ἠσκημένος ἀμφιβληστροειδῆς χιτῶν ἐνός ζωγράφου ἀντιλαμβάνεται ἐν καταφύτῳ κοιλάδι ἢ εἰς τὸν ὀρίζοντα κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου περισσοτέρας ἀποχρώσεις· τὸ ἠσκημένον ὁσφραντικὸν νεῦρον ἐνός χημικοῦ αἰσθάνεται καὶ διακρίνει πλείοτερον ἄλλων ῥιζῶν τὰς ὁσμὰς· ἡ διαφορὰ δὲν ἔγκειται εἰς τὰς ἀποχρώσεις ἢ τὰς ὁσμὰς ἀλλ' εἰς τὴν αἴζησιν τοῦ αἰσθητικοῦ· ἡ πραγματικότης δύναται νὰ εἶνε ἡ αὐτῆ, καὶ νὰ φαίνεται ἐν τούτοις διάφορος ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς ἀντιληπτικῆς δυνάμεως· ὅπως ἀποκτηθῇ πείρα λουπὸν δὲν ἀρκοῦσι πραγματικά, ἀντικειμενικά, αἰσθητὰ γεγονότα ἀλλ' εἶνε ἀναγκαῖα καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι αὐτὰ ἐν τῇ ὁλοκληρίᾳ τῶν, ἐν τῷ συνειρητῷ καὶ τῇ ἀλληλουχίᾳ τῶν, ἡ ἱκανότης τοῦ ἐξελέγχειν καὶ ἐπακριβοῦν τὰ καθεκτα, ἡ ἱκανότης τοῦ ἐξάγειν ἐν συμπέρασμα τὸ ὁποῖον νὰ εἶνε ἡ ἀσφαλῆς συναγομὲνη πασῶν τῶν ἐπὶ μέρει παρατηρήσεων.

Χάριν αὐτῆς τῆς πείρας εἶνε ἀπαραίτητος ἡ θεωρία, πρὸς δὲ διότι οἱ ἐμπειρικοὶ δὲν συμφωνοῦσι πάντοτε πρὸς ἀλλήλους, ἐξ ἑλλείψεως γενικῶν, θεμελιωδῶν, ἀναντιρρήτων ἀξιωματιῶν.

Τὴν βάση τῆς θεωρητικῆς μορφώσεως ἐν τῷ παιδαγωγικῷ Φροντιστηρίῳ τῆς Ἰένης ἀποτελεῖ ἡ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐπιστημονικὴ διδασκαλία τοῦ καθηγητοῦ κ. Rein, ὅστις πρὸς τοῖς εἰδικῶς παιδαγωγικοῖς καὶ διδακτικοῖς μαθήμασι διδάσκει καὶ Ἐμπειρικὴν ψυχολογίαν καὶ Ἠθικὴν· διότι ὁ σκοπὸς τῆς παιδαγωγίας δέον ἡ ζητηθῆ ἐν τῇ Ἠθικῇ, περὶ τούτου δὲ πραγματεύεται ἡ Τελεολογία· τὰ δὲ μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου δέον νὰ ζητηθῶσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐπιστῇ, ἥτις ἐρευνᾷ καὶ καθορίζει τοὺς νόμους καθ' ὅς ἐμφανίζονται τὰ ψυχικά φαινόμενα· κατὰ ποίους ψυχικοὺς νόμους δέον νὰ γίνῃ ἡ ἐκλογή, ἡ διάταξις, ἡ προπαρασκευὴ τῆς πνευματικῆς τροφῆς πραγματεύεται ἡ Μεθοδολογία.

Ὅτω θεωρία καὶ πρᾶξις βαίνουσιν ἐκ παραλλήλου· ἡ πρώτη ὁδηγεῖ τὴν δευτέραν· ἡ δευτέρα συνάγει διὰ τῆς παρατηρήσεως νέον ὄλυκόν καὶ ὑποβάλλει εἰς τὴν θεωρίαν νέα προβλήματα πρὸς λύσιν. Τούτο δ' ἀκριβῶς καὶ ἐπιζητεῖται ἐν τῇ προσηρητημένῃ σχολῇ τῶν ἀσκήσεων.

Ἀφ' οὗ διὰ τῆς ἀκροάσεως τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μαθημάτων καὶ εἰδικῶν μελετῶν προπαρασκευασθῶσιν ἱκανῶς τὰ μέλη τοῦ παιδαγωγικοῦ Φροντιστηρίου, τότε ἀποδύονται εἰς τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν· πρὸς τούτο ὀφείλουσι νὰ συντάξωσι προπαρασκευητὸν τοῦ διδασκασμένου μαθήματος, τούτεστι μεθοδικὴν ἐπεξεργασίαν ἐνός συνόλου, μιᾶς ἐνότητος· τὸ οὗτως ἐπεξεργασθὲν τεμάχιον εἶνε τμήμα τοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη καταρτισθέντος ἀναλυτικοῦ Προγράμματος (Lehrplan) τὸ ὁποῖον ὑπὸ τῶν τύπων μηνιαίων πινάκων (Monatstabelle) καὶ ἔβθο-

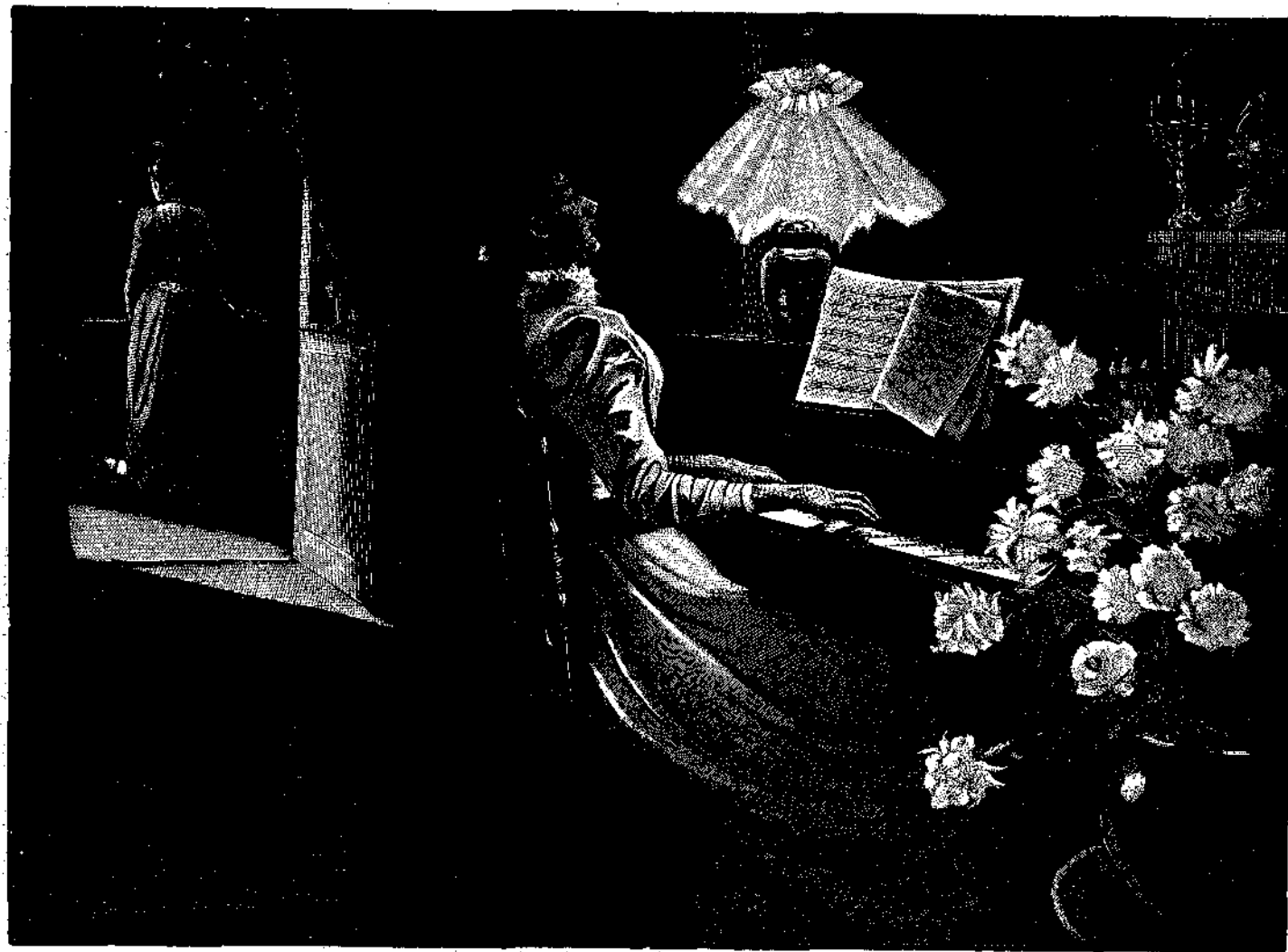
*) Ἴδε Ansprache, gehalten zum Seminargeburtsfest von Prof. Dr. W. Rein, ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει: «Aus dem pädag. Universitäts-Seminar zu Jena,» σελ. 4.

**) «Ansprache», von Prof. Dr. Rein, σελ. 6.

μαδιαίων φρολογίων (Wochenziele) αναρτάται ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς διδασκαλίας. Ἐπὶ τῶν συγκεντρωτικῶν τούτων πινάκων (Konzentrationstabelle) ὑποδηλοῦνται συγχρόνως τὰ νήματα διὰ τῶν ὁποίων συσχετίζονται πρὸς ἄλληλα τὰ διάφορα εἶδη τῆς διδασκίας ἕλης πρὸς πρόληψιν παντός ἐνδεχομένου περισπασμοῦ τοῦ πνεύματος τοῦ μαθητοῦ. Ἐν τῷ προγράμματι τούτῳ οὐδὲν εἶνε τυχαίον ἢ ἄσκοπον, πᾶν εἶνε μετὰ μαθηματικῆς ἀκρι-

ρείαν τῆς διδασκαλίας κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

Ἐν ἐκάστῃ αἰθούσῃ ὑπάρχει ἰδιαιτερον βιβλίον (Hospizbuch), ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ ἀκροασθέντες μαθημάτων τινος δύνανται εἰς ἐξέλεγκτον τὰς παρατηρήσεις των· τοιοῦτοι δύνανται εἶνε πλὴν τῶν διδασκάλων, ἢ τῶν μελῶν τοῦ Φροντιστηρίου (ὄχι δὲ μόνον ἐπιτρέπεται ἀλλὰ καὶ συνιστᾶται εἰς αὐτοὺς νὰ

NOTTURNO. Εἰκὼν ὑπὸ J. v. Wodzinski.

βείας προῦπολεμοῦσιν· καὶ τὸ ἐλάχιστον τμήμα ἔχει τὸν λόγον τῆς τε παρουσίας καὶ τῆς διατάξεώς του· πάντα τὰ μέρη ἀποτελοῦσιν ὁμοῦ ὀργανικὸν τι σύνολον.

Ἀλλὰ τὰ μέλη τοῦ Φροντιστηρίου δὲν εἶνε δυνατόν εὐθὺς ἀμέσως νὰ διεξαγάγῃ διδασκαλίαν μετὰ τηλικαύτας ἀπαιτήσεις· καὶ οἱ μαθηταὶ δὲ ἐξημιῶντο καὶ αὐτοὶ δ' ἀπεκατέρουν ἐν τόσῳ δυσχερεῖ ἀγῶνι· τούτου ἕνεκα ἐν τῇ σχολῇ ὑπάρχουσι διδάσκαλοι, μετὰ φροντίδος ἐκλελεγμένοι, εἰς οὓς εἶνε ἐμπειρομένη ἐκάστη τάξις, διδάσκαλοι φέροντες τὴν εὐθύνην ἐπ' αὐτῇ, καὶ διδάσκοντες ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουσιν ἀρκούντως ἡσκημένοι νέοι ὅπως ἀναλάβωσι τὴν διδασκαλίαν· ἀλλὰ καὶ τούτων διδασκόντων παρίστανται κατὰ τὸ μάθημα, διορθοῦσι τὸν διδάσκοντα ἂν τυχὸν σφάλῃ, διευθύνουσι τὴν πο-

παρευρίσκωνται εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν μᾶλλον πεπειραμένων) καὶ ξένοι, οἱοὶ συχνὰ ἐπισκέπτονται τὸ σχολεῖον προσελκόμενοι ἐκ τῆς φήμης τοῦ Φροντιστηρίου.

Ἄπαξ τῆς ἐβδομάδος, εἰς τῶν διδασκόντων (Praktikant) ὀφείλει νὰ διδάξῃ ἐνώπιον ὄλων τῶν μελῶν τοῦ Φροντιστηρίου, παρόντος καὶ τοῦ διευθυντοῦ. Ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ διεξαχθῇ, ὡς αἱ τῶν προγενεστέρων ἡμερῶν, ὡς συνήθως. Ἀλλ' ὁ ταλαιπαρὸς Praktikant δὲν ἔχει πλέον τὴν ἀπαιτουμένην ψυχραιμίαν· αισθάνεται ἐπ' αὐτοῦ τὸ βᾶρος εἰκοσι πέντε-τριᾶκοντα ζευγῶν ὀφθαλμῶν· ἐν τῶν μελῶν ἔχει ὀρισθῆ ὡς ἐπικριτῆς τοῦ μαθήματος (Recensent) καὶ ἤδη ἢ μολυβδὶς τρίζει ἐπὶ τοῦ χάρτου παρατάσσουσα τὰ λάθη· καὶ ἄλλα τετράδια ἀναμένουσι ἀνοικτὰ ἐπὶ τῶν γονάτων ὅπως

ἀναγράψωσι μεθοδικὸν τι πλημμέλημα· ὁ τόνος τῆς φωνῆς τοῦ διδάσκοντος, ὁ ρυθμὸς τῆς ἀπαγγελίας του, ἢ στάσις του, ἢ ὀρθότης καὶ τὸ μέτρον τῶν ἐρωτησέων του, ἢ ὀρθότης καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἀπαντήσεων τῶν μαθητῶν, πάντα δὲ ἐξελεγχθῶσι, δ' ἀναλυθῶσι, δὲ διωλισθῶσι κατὰ τὴν ἀκόλουθον συνεδρίαν.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ (Konferenz), ἄπαξ τῆς ἐβδομάδος ἐπίσης συγκαλουμένη, γίνεται ἐπιμελής κριτικὴ σύγκρισις τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας τοῦ διδάξαντος πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θεωρίας. Ὁ διδάξας ὀφείλει

θέμα διὰ τὸ λεγόμενον θεωρητικόν (Theoreticum), περὶ οὗ κατωτέρω ἐν ὀλίγοις.

Ἡ συνεδρία συνέρχεται ἐν εὐρείᾳ αἰθούσῃ· τὰ μέλη τοῦ Φροντιστηρίου κάθονται περὶ τραπέζας κατὰ μήκος ἢ ἐν σχήματι Π παρατεταγμένας, ἐν τῷ μέσῳ δ' ὁ καθηγητῆς ἔχων δεξιά καὶ ἀριστερά τοὺς διδασκάλους· ἡ συνεδρία αὐτὴ ἔχει πολὺ τὸ ἰδιοφύες, δὲν πιστεύω δὲ νὰ παρουσιάζηται συχνὰ τοιοῦτο θέαμα· ἐκ τῶν διαφόρων τύπων τῶν μορφῶν ἐννοεῖ τις ὅτι οἱ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους ἐθνικότητας· πλὴν

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣ. Κατὰ ἐλαιογραφίαν τοῦ A. Corelli.

ν' ἀναγνώσῃ ἐν ἀρχῇ αὐτεπικρίσιν (Selbstkritik), μετ' αὐτὴν δ' ἔρχεται ἢ λεπτομερῆς καὶ συστηματικῶς διατεταγμένη κρίσις τοῦ ἐπικριτοῦ, εἰς ἣν προστίθενται αἱ παρατηρήσεις τῶν ἄλλων μελῶν, τῶν διδασκάλων, τοῦ Διευθυντοῦ. Ἡ συζήτης εἶνε συνήθως μακρὰ καὶ κατὰ τὰς διακυμάνσεις αὐτῆς ἐφάπτεται τῶν μεγίστων, τῶν σπουδαιοτάτων ζητημάτων οὐ μόνον τῆς Διδακτικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς Παιδαγωγικῆς ἐν γένει, καὶ, — κατὰ τὰ σημεῖα τῆς ἐπαφῆς τῆς — τῆς Ψυχολογίας ἢ τῆς Ἠθικῆς, τῆς Ἑγχειρῆς ἢ Γυμναστικῆς. Ἐνίοτε τὸ ὑποκινηθὲν ζήτημα δὲν λύεται ἐν τῇ συνεδρίᾳ, ἀλλ' ἀναγράφεται ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ, τῷ ἀνοίγεται μερὶς διὰ νὰ ὀμιλήσωμεν τὴν γλῶσσαν τῆς καταστάσεως, προστίθενται ἐκάστοτε νέαι παρατηρήσεις καὶ συμπληρώσεις, ἕως οὗ ὀρμίσαν φαίνεται κατάλληλον ὅπως ἀποτελεσθῇ ἴδιον

τῶν παντοίων Γερμανῶν, Ἀγγλοῖ, Ἀμερικανοί, Ἀρμένιοι, Αὐστριακοί, Βουλγαροί, Γάλλοι, Ἑλληγες, Ἑλβετοί, Κροάται, Οὐγγροί, Ρωμοῦνοι, Σέρβοι· πανταχόθεν, ἐκ πάσης γωνίας τοῦ ἀρχαίου καὶ νέου κόσμου μερμύσεως περὶ ἀγωγῆς κατ' ἄνθρωπον, περὶ ἐθνικῆς μορφώσεως, συρρέουσιν ἐνταῦθα· καὶ αἱ παιδαγωγικαί, διδασκαλικά αὐτὰ ἀρχαί, αἱ ἀλήθειαι ἐκεῖναι θέλουσι διαδοθῆ ὡς νέον Εὐαγγέλιον, εἰς ποικίλας γλώσσας, δὲ διαμορφώσωσι ὑπὸ παντοίους μεσημβρινὸς τῆς ὕδρογειοῦ σφαίρας, ἐπὶ γενεάς, ἑκατομμύρια ἀνθρώπων.

Ὀύτως ὀργανωμένου τοῦ Φροντιστηρίου, ἀκοιμήτου τὴν ἐνέργειαν, ἀκουράστου περὶ τὴν ζήτησιν, τὴν ἐπακρίβωσιν, τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ βελτιονοῦς ἔπειτα ὅτι ἢ εἰς αὐτὸ προσητημένη σχολὴ εὐρίσκεται εἰς τὸ ὕψος τῶν παιδαγωγικῶν καὶ διδακτικῶν ἀπαιτήσεων τῆς σήμερον.

Πρός αποφυγήν πάσης άνευ σχεδίου και συστήματος, άνευ μεθοδικού εϊρμού, κατεργασίας και μεταδόσεως τής διδασκαλίας ύλης, όφείλουσιν οι διδάσκοντες να τηρώσιν εν τή σχολική ήμερολογίω αύστηρόν τής διδασκαλίας των έλεγχον. Όπως δ' εξακριβωθή ότι τή άνεγειρόμενον οικοδόμημα δέν άνεγείρεται επί σαθρών βάσεων έξ άπειρίας του διδάσκοντος μέλους του Φροντιστηρίου ο διδάσκαλος έκτελεί συχνότατα έξετάσεις των διδασκόντων, όπως ανακαλυφθώσι και πληρωθώσι τά τυχόν εν τή πνεύματι των παιδιών μείναντα κενά, γίνη φώς όπου τυχόν έμεινέ τι σκοτεινόν.

Εν ιδιαίτερη βιβλίω όφείλουσιν οι διδάσκοντες εν τή τάξει να καταγράφωσιν υπό μορφήν προσωπογραφίων λεπτομερείς και ακριβείς παρατηρήσεις περι του χαρακτήρος, τής ιδιοσυγκρασίας έκάστου των παιδιών. Ποίαν σύντονον και μακράν προσοχήν, ποίαν όξεϊαν παρατηρητικότητα απαιτεί ή δυσχερής αύτη μελέτη, εϊνε εύνόητον, αλλά και ποία εϊνε ή βαθεία θεμελιώδης παιδαγωγική σημασία της δέν εϊνε δύσκολον να νοηθή. Όστις άγνοών τά κληρονομικά ή επίκτητα προσόντα ή έλαττώματα του διανοητικού, αισθητικού, βουλητικού των παιδιών, φρονεί ότι δύναται να τους παιδαγωγήσῃ, αυτός κοπανίζει, κατά τή λεγόμενον, άέρα.

Ο χώρος δέν επιτρέπει ήμιν να εισέλθωμεν εις πλειονας λεπτομερείας. Ας ειπωμεν μόνον ότι τή παιδαγωγικήν Φροντιστήριον εν άδρεπηβόλω αύτενεργεία μοχθεί να προάγῃ τήν Παιδαγωγικήν επιστήμην. Πλήν άλλων έρευνών, άλλων αποπειρών στεφθεισών υπό έπιτυχίας και, διαδομένων όσημέραι άνα τήν Γερμανίαν και τή έξωτερικόν, άξία αναγραφής εϊνε ή ανακήρυξις των σχολικών ταξειδιών ως οργανικού μέλους τής άγωγής και διδασκαλίας*)· τά ταξειδια ταύτα ού μόνον πατριδογραφικήν έννοιαν έχουσι, ού μόνον εις υγιεινούς σκοπούς συντελοούσι· αλλά πρό παντός εύρύνουσι τόν διανοητικόν όρίζοντα των μαθητών· αι έκ τής παρατηρήσεως των παιδιών έντυπώσεις — λαμβάνεται δέ φρονιτά να εϊνε ακριβείς και πιστάί — αποτελοούσι πολυτιμότερον, δυσασπύκτων άλλως υλικόν όπερ δά κατεργασθή μετ' αυτών ο διδάσκαλος.

Εϊπομεν ήδη ότι εν τή παιδαγωγική Φροντιστηρία

θεωρία και πράξις εϊνε άναποσπάτως συνδεδεμένη· τήν θεωρίαν πλην των πανεπιστημιακών μαθημάτων του καθηγητού άντιπροσωπεύει και τή θεωρητικόν, εν φ' άπαξ τής εβδομάδος αναγιγνώσκονται πραγματεΐαι περι διδασκτικών ζητημάτων, έκπρίσεις των σπουδαιοτέρων παιδαγωγικών έργων άτινα δημοσιεύονται έκάστοτε, έπακολουθεί δέ μακρά και σοβαρά συζήτησις· μη νομίσῃ δέ τις ότι τή θεωρητικόν τούτο εϊνε τι αυτότελες· τας όξιας του έχει εν τή πράξει του Φροντιστηρίου, διότι ή πράγματι επιστημονική Παιδαγωγική οια άξιοί ότι εϊνε ή εν Ίένη, εργάζεται επαγωγικώς, ως αι θετικά επιστήμαι, από τής πείρας αϊρομένη εις τους κανόνας και τους νόμους. Αι πραγματεΐαι αύται ως και άλλα πορίσματα των έρευνών δημοσιεύονται εν τεύχεσι, των οποίων έξεδόθησῃ ήδη τρία.

Ίκανά εϊπομεν περι του παιδαγωγικού Φροντιστηρίου· άλλα περι έκείνου όστις εϊνε ή ψυχή του Φροντιστηρίου τούτου, περι έκείνου, όστις εμπλεως ένθουσιασμού εμπνέει τόν ένθουσιασμόν περι αυτόν, και επισπῃ μὲν τόν σεβασμόν διά τήν μάθησίν του, έφελκεί δέ τήν άγάπην και τήν άφοσίωσιν διά τής μελιχιότητος του ήδους του, περι του καθηγητού κ. Rein ούδέν εϊπομεν εισέτι· αν έλέγομεν ο τι φρονούμεν δά προσεκρούμεν εις τήν μετριοφροσύνην του· τά δημοσιεύματά του, τή λαμπρόν περιδικόν του «Pädagogische Studien», μαρτυροούσι τόν γενναϊόν, τόν άκαταπόνητον, τόν δεινόν άγώνα αυτού πρός έκρίζωσιν μακράν παιδαγωγικών προλήψεων*), καταδεικνύουσι τή ρηζικέλευδον του, επισημοτέρου σήμεραν άντιπροσώπου τής Ερβαρτιανής παιδαγωγικής· ή περι αυτόν διεθνής συρροή μαρτυρεί μέχρι τίνων χωρών έξικνεΐται ή παιδαγωγική του φήμη.

Ενταύθα δ' άρκεσθώμεν μόνον να ειπωμεν ότι ο καθηγητής κ. Rein γεννήθη τή 10 Αύγουστου 1846 εν Eisenach, ότι έσπούδασεν εν τοις εν Ίένη, Λειψία και Εϊδελβέργη Πανεπιστημίοις, ότι τή 1873 διαρρίσθη διευθυντής του εν Βεϊμάρη Διδασκαλείου και ότι από του 1886 διατελεί επίτιμος καθηγητής τής Παιδαγωγικής εν τή Πανεπιστημίω τής Ίένης.

Ός βλέπετε εϊνε εν τή άκμή τής ηλικίας· τή μέλλον μένει πρό αυτού άνοικτόν, επιφυλάσσον νέους άγώνας και νέους θριάμβους.

*) Ib. Aus d. päd. Universitäts-Sem., 3. Heft, Vorwort.

A. K.

ΠΑΡΑΔΟΞΟΝ ΣΥΜΒΑΜΑ

ΤΟΥ ΔΟΚΤΟΡΟΣ ΤΖΕΚΥΛ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΑΙΔ.

Υπό ROBERTOT ΛΟΤΑΟΒΙΚΟΤ ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ.

(Τέλος.)

Αλλά προϊόντος του χρόνου· έξηλείφθη ή έντύπωσις των προτέρων φόβων μου· ή επιδοκιμασία τής συνειδήσεώς μου μοι κατέστη βαρετή, επιθυμία και πόθοι ταπεινοί έφλέγοντο εν έμοι και άπύθουν ικανοποίησιν, ο Αΰδ ήγωνίζετο άπελπιστικώς όπως έλευθερωθή έκ τής δουλείας, και κατά τινα στιγμήν μεγίστης άδυναμίας ανέψαξα τήν έρμάριον, παρεσκευάσα τή ποτόν και έκένωσα τή ποτήριον μέχρι τρυγός.

Όταν ο μέδυσος μέμφεται έαυτόν διά τή κτηνώδες πάθος του, σπανιώτατα συμβαίνει να σκεφθή και τους κινδύνους εις ους εκδέτεαι αυτόν ή έσκοτισμένη συνειδήσις του. Τό αυτό συνέβαινε και εις έμέ· σπανίως ανέλογίζομην εις πόσον δεινήν θέσιν ήδύνατο να με φέρη ή μοχθηρά φύσις του Αΰδ, ή ένσάρκωσις τής κακίας.

Επί τέλους έφθασεν ή τιμωρία.

Ο έν έμοι δαίμων ήτο επί μακρόν δέσμιος, ήδη δέ

θραύσας τή δεσμά του άρρησεν ως μανιώδης λέων. Και πίνων ήδη τή φάρμακον, ήσδανόμην τόν δαίμονα τούτον ισχυρότερον, μανιωδέστερον ή άλλοτέ ποτε. Έκ τούτου προήρχετο ή λυσσαλέα όργή, μετ' ής ήκουον τους εύγενεις και αγαθούς λόγους του σεβαστού γέροντος Σιρ Δάνβερς Κάρου· ούδεις άνθρωπος, κύριος άν των αισθήσεών του, ήδύνατο να διαπράξη τούτο στρυγγρόν κακούργημα. Τόν έφόνευσα, όπως τή δύστροπον και άνάγωγον παιδιόν θραύει τή άδυρμά του.

Η κόλασις έβαινετο έντός μου. Μετά διαβολικής ήδονής έτυπτον και έσπάρασσον τή σώμα του άσθενούς γέροντος. Εϊχεν ήδη παραδώσῃ τή πνεύμα, εγώ όμως δέν έπαυον να τόν τύπτω με τή βαρύ ρόπαλόν μου, μέχρις ού άπηύδησα και ή βάβδος· έσχίσθη εις δύο εν τή χειρί μου.

Αίφνης κατενόησα τή φρικώδες τής θέσεώς μου· δέν ήσδάνθη μεταμέλειαν· τούναντίον έχαιρόν επί τή κακούργημα όπερ διέπραξα, αλλά αι συνέπειαι του κακούργηματος και ο κίνδυνος τόν όποιον διέτρεχον ίσταντο ως άπειλητικά φαντάσματα ένώπιόν μου.

Εν μόνον πράγμα έσκεπτόμην — να σωθώ.

Εδραμον εις τήν εν Σόχω κατοικίαν μου, έκασα όλας τās επιστολάς και όλα τά έγγραφα, άτινα ήδύνατο να με προδώσωσι, ειτα δέ έπορεύθη εις τήν οικίαν μου, με έλαφράν καρδίαν και έντροφών εν τή άναμνήσει του φρικώδους κακούργηματος, όπερ διέπραξα· μάλιστα δέ έσχεδιάζον ήδη και διά τή μέλλον όμοια κακούργηματα. Γελών και ήδων παρεσκευάσα τή ποτόν και τόν έπιον — εις υγίαν του φονευθέντος. Και πριν έτι παύσωσιν οι φοβεροί πόνοι τής μεταμορφώσεως, ο Έρρικός Τζέκυλ έγονυπέτησε χέων μικρότατα δάκρυα και προσηυχθή ζητών παρα του παντοδυνάμου συγχώρησιν.

Όσει πέπλος τις έπεσεν αίφνης άπ' έμπροσθεν των όφθαλμών μου· ούδέποτε ειχον συλλογισθή μετά τούσάτης συντριβής καρδίας τήν κινδυνάδη και φρικωδιστάτην όδόν, εις ήν ειχον εισέλθη. Όλος μου ο βίος ήρχισε να έξελίσσεται πρό των όφθαλμών μου, από των παιδικών μου ήμερών, καθ' ής περιεπάτουεν εις τους λειψώνας κρατούμενος από τής χειρός υπό του πατρός μου, διά των έτών τής γυμνασιακής και τής πανεπιστημιακής μου φοιτήσεως, καθ' ήν πλήρης έπιμελείας και φιλοδοξίας έπεδίωκον ύψηλοτάτους σκοπούς, διά του λαμπρού σταδίου μου, όπερ διήνυον, μέχρι του φρικώδους κακούργηματος τής νυκτός έκείνης.

Επεθύμουν να έκβάλω δυνατάς κραυγάς· με δάκρυα και με προσευχάς προσεπάδουν ν' άποσοβήσω τās φρικώδεις εικόνες τής φαντασίας μου, να καταπνίξω τους φοβερούς ήχους ότινες έβόμβουν περί μου· αλλά εν μέσω των θερμότητων προσευχών μου με ήτένιζε τή διαβολικόν πρόσωπον του Αΰδ με καταχθόνιον μειδίημα.

Όλίγον καθ' όλίγον με έκυρίευσε μαλακώτερόν τι και ήσυχώτερον συναίσθημα· ήσδανόμην ποίαν τινα χαράν και ασφάλειαν. Ο Αΰδ έπρεπε να έκλείψῃ διά παντός, ν' άφανισθή έντελώς και άνεπιστρεπεί· μόνη ή αγαθή μερίς τής φύσεώς μου έπρεπε να ζήσῃ.

Με πόσην χαράν, με πόσην άνακούφισιν έχαιρέτισα τήν επιστροφήν ταύτην τής αγαθής μου φύσεως! Έκλεισα τήν άπαισίαν έκείνην θύραν, ήτις ήγεν έκ τής

όπισθεν όδοϋ εις τή εργαστήριόν μου και έδραυσα τήν κλειδα.

Τήν άκόλουθον ήμέραν ο φόβος του Δάνβερς Κάρου έφωνάζετο εις όλας τās όδοϋς τής πόλεως. Η νεαρά ύπηρέτρια από του παραθύρου ειχεν αναγνωρίσει τόν φονέα εν τή προσώπω του Έδουάρδου Αΰδ· δέν ήτο άνάγκη άλλων άποδείξεων. Ο φόβος τής άγχόνης· ένίσχυεν ήδη έτι μάλλον τās αγαθάς μου προδέσεις. Ο Τζέκυλ ήτο ήδη ή μόνη καταφυγή μου. Αν τώρα ένεφανίζετο ο Αΰδ, όλόκληρος ή πόλις δά έπετίθετο κατ' αυτόν.

Ηδη ο ύψιστος σκοπός του βίου μου ήτο να έπανορθώσω τή φοβερά μου λάθη· και πράγματι ήρχισα τή έργον τούτο μετά σπουδαιότητος και εύσυνειδήσις.

Γνωρίζεις πως έπέρασα τους τελευταίους μήνας του παρελθόντος έτους. Γνωρίζεις πόσον προσεπάδουν να πράττω τή καλόν, να βοηθώ τους πτωχούς και τους πάσχοντας. Γνωρίζεις πόσον ήσύχως παρήρχοντο αι ήμέραι, άτινες δι' έμέ ήσαν σχεδόν ήμέραι εύτυχίας. Και δύναμαι ειλικρινώς να σοι όμολογήσω ότι ο άδάος και ένάρετος ούτος βίος δέν μοι κατέστη άνιαρός, αλλά τούναντίον, όσημέραι εδρασεστώτερος.

Εν τούτους όμως ή κατάρα τής διαπής μου φύσεως· έπιέξεν εισέτι βαρέως τήν ψυχήν μου· εύδως ως ήλαττόντο αι όδυνηραί τύψεις τής συνειδήσεώς μου, ο δαίμων ήρχιζε πάλιν να κινήται εν έμοι.

Να μεταμορφωθώ πάλιν εις τή καταχθόνιον έκείνο όν, δέν ήθελον, — ούτε καν να τή σκεφθώ με ήφινεν ο φόβος. Αλλά εν τή άρχική, τή ίδια μου μορφή, ως Έρρικός Τζέκυλ, ήχθην πάλιν εις πειρασμούς και ήρχισα να άμαρτάνω κρυφίως.

Αλλά έπρεπεν ήδη να έλθῃ τή τέλος. Τή μέτρον ήτο σχεδόν πλήρες, και έπέκειτο ή καταστροφή. Εν συμβεβηκόσ, τή όποίον τώρα δά σοι εκδέσω, κατέστρεψε διά παντός τήν ισορροπίαν τής ψυχής μου.

Ητο ήραία, εύήλιος ήμέρα, περι τή τέλη του ιανουαρίου. Έκαδήμην επί ενός θρανίου εν τή Regent's Park και ήλιαζόμην. Οι στρουθοί έκελάδουν εύθύμως εις τους ψηρούς κλάδους των δένδρων, ώστε προαισθανόμενοι τήν άφιξίν του έαρος. Ημην, ως συνήθως, βεβυθισμένος εις σκέψεις περι του έαυτού μου. Ο Δαίμων εκινήθη πάλιν έντός μου και ήρχισε να δορυβή, δέλων να διαρρήξῃ τά δεσμά του. Η αγαθή μου φύσις έφαινετο πάλιν ύπνώττουσα. Υπεσχέδην εις τόν έαυτόν μου να διορθωθώ, αλλά· όχι τώρα άμέσως, όχι σήμερα!

Επαρηγορούμην με τήν ιδέαν ότι δέν είμαι χειρότερος ή άλλοι άνθρωποι· έχαιρον διά τās καλās μου προδέσεις, και επί τέλους παρέβαλον τόν πλήρη ένεργείας βίον μου προς τήν άδράνειαν και άδιαφορίαν άλλων ανθρώπων, και ειδον ότι ήμην άνωτερος πολλών.

Ακριβώς τήν στιγμήν ταύτην τής μαρτας άλαζονείας μου κατελήφθην υπό ιδιορροδίου τινός συναισθήματος· ήσδάνθη στενοχωρίαν και άηδίαν, τά μέλη μου έρεμον και όλίγον έλεψε να λιποθυμήσω. Μετ' όλίγας στιγμάς παρήλθον τά συναισθήματα ταύτα, αλλά έπηκολούθησεν εν τή ψυχή μου, εν τή πνεύματι μου παραδόξος τις μεταβολή. Ησδανόμην έμαυτόν τολμηρότερον, προκλητικώτερον· ούδεις φόβος πλέον με κατείχε ως προς τους κινδύνους, ότινες ήπειλούν τόν Αΰδ.

Παρετήρησα τὸ σῶμά μου καὶ εἶδον ὅτι τὰ ἐνδύματά μου ἐκρέμαντο εὐρέα ἐξ ὅλων τῶν μερῶν· ἐπὶ δὲ τοῦ γόνατός μου ἔκειτο ἰσχνή, ὀστεώδης καὶ μελαίνας τρίχας κεκαλυμμένη χεὶρ — ἤμην ὁ Ἐδουάρδος Ἄυδ.

Πρὸ ὀλίγων ἐπισημῶν ἤμην ἀσφαλῆς ἐνώπιον, ὅλου τοῦ κόσμου, πλούσιος, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ πάντων — τὰρα δὲ αἴφνης εὐρισκόμεν καταδικασόμενος ὑπὸ τοῦ νόμου, προκεκρυγμένος, ἀπατρις, ἀνέστιος, φονεὺς, λεία πάντων τῶν πολιτῶν! —

Σύγχυσις καὶ ταραχὴ μὲ κατέλαβεν, ἀλλὰ μόνον δι' ὀλίγας στιγμῆς. Καὶ πρότερον πολλάκις εἶχον παρατηρήσει, ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ χαρακτήρι μου, ἦτο ἐν τῇ φύσει τοῦ Ἐδουάρδου Ἄυδ, αἱ πνευματικαὶ μου δυνάμεις ἦσαν ἰσχυρότεραι, αἱ σωματικαὶ μου εἶχον περισσότεραν δύναμιν καὶ ἐλαστικότητα, τὸ ἡθικόν μου θάρρος ἦτο μᾶλλον ἐντεταμένον· ὅπου ὁ Τζέκυλ θὰ ὑπέκυπτεν, ἔκει ὁ Ἄυδ ἀνταπεκρίνετο κάλλιστα πρὸς πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς στιγμῆς.

Τοῦτο ἠσθάνθη καὶ τὰρα — ἀλλὰ τί νὰ πράξω; Τὰ φάρμακά μου εὐρίσκοντο κλειδωμένα ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου μου· πῶς ἠδυνάμην νὰ τὰ λάβω; Τὸ πρόβλημα ἔπρεπε νὰ λυθῇ. Ἡ ὀπισθία θύρα τοῦ ἐργαστηρίου ἦτο κεκλεισμένη, καὶ ἡ κλεις τεδραυμένη. Ἄν ἀπετόλμων νὰ εἰσέλθω διὰ τῆς ἐμπροσθίας θύρας, οἱ ἴδιοί μου ὑπηρεταὶ θὰ μὲ συνελάμβανον καὶ θὰ μὲ παρέδιδον εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

Τότε ἐσκέφθη τὸν Λάννου.

Ἀλλὰ πῶς ἠδυνάμην νὰ προσέλθω πρὸς αὐτόν; πῶς νὰ τὸν πείσω; Καὶ ἂν ἀκόμη διέφευγον τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ συλληφθῶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, πῶς ἠδυνάμην νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὴν οἰκίαν του, εἰς τὸ δωμάτιόν του; πῶς ἠδυνάμην, ἄγνωστος ὢν, μὲ τὴν τερατώδη μορφήν μου, ἥτις ἐνέπνεε φρίκην εἰς πάντα ἄνθρωπον, νὰ παρουσιασθῶ ἐνώπιον τοῦ περιφήμου ἰατροῦ καὶ νὰ τὸν πείσω, νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ συναδέλφου τοῦ Τζέκυλ νὰ λάβῃ ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου του διάφορα ἀντικείμενα καὶ νὰ τὰ φέρῃ εἰς ἐμέ;

Τότε αἴφνης ἐνεθυμήθη ὅτι μοὶ ἔμενε μία ιδιότης τῆς προτέρας μου φύσεως: ὁ γραφικὸς χαρακτήρ μου. Ἡ ἀνάμνησις αὕτη ἐγένετο τὸ φῶς, ὅπερ μὲ ἀδήγησεν εἰς τὴν ἐκ τοῦ σκότους διέξοδον. Ἐτακτοποίησα, ὅσον ἠδυνάμην καλλίτερα, τὰ κρεμάμενα ἐνδύματά μου καὶ καλέσας ἓνα προστυχόντα ἀμαξηλάτην μετέβην εἰς ἐν ξενοδοχεῖον τῆς ὁδοῦ Portland. Ἡ ἀλλόκοτος ἐνδυμασία μου θὰ καθίστα πολὺ γελοῖαν τὴν ἀποτρόπαιον μορφήν μου — οὐδεὶς δὲ ὑπάπτειε ποῖον δυστυχῆς πλάσμα ἐκάλυπτον τὰ ἐνδύματα ἐκεῖνα. Ὁ ἀμαξηλάτης δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα, παρατηρήσας με. Τὸν ἠτένισα μὲ βλέμμα τσαούτης καταχθονίου μανίας, τρίξαν τοὺς ὀδόντας, ὥστε τὸ μείδιμά του ἠφανίσθη. Ἦτο εὐτύχημα δι' αὐτόν καὶ δι' ἐμέ ὅτι ἔπαυσε νὰ γελᾷ, ἀλλως ἤμην ἔτοιμος ἤδη νὰ τὸν κρημνίσω ἀπὸ τῆς ἀμάξης καὶ νὰ τὸν κατασπαράξω ὡς ἄγριον θηρίον.

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μὲ ἐδέχθησαν ὡσαύτως μὲ πρόσωπα δυσμενῆ, ἀλλ' ἐν βλέμμα μου ἤρκεσε νὰ τοὺς παγώσῃ τὸ αἶμα καὶ νὰ κάμῃ εὐγενεστέρους τοὺς τρόπους των. Εἰσῆλθον εἰς ἐν δωμάτιον καὶ ἐξήτησα τὰ

πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖα. Ὁ Ἄυδ ἐν κινδύνῳ εὐρισκόμενος μοὶ ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστος μέχρι τοῦδε ὄν. Φόβος καὶ λύσσα καὶ φονικὸν ἐπάλαιον εἰς τὰ «στήθη του». Δὲν εἰμπορῶ νὰ εἰπῶ «εἰς τὰ ἰδικά μου στήθη», διότι τὸ ἔκτραμα ἐκεῖνο τοῦ Ἄδου δὲν ἦτο ἀνθρώπινον ὄν: οὐδὲν ἄλλο ἔζη ἐν αὐτῷ, εἰμὴ φόβος καὶ μίσος. Ἐν τούτοις ἐκυρίευσεν τὸ φόνιον πάθος του, καὶ ἔγραψε δύο ἐπιστολάς, μίαν εἰς τὸν Λάννου καὶ μίαν εἰς τὸν Παῦλον, διὰ νὰ εἶνε δὲ ἀσφαλέστερος ὅτι θὰ ληφθῶσιν ἐγκαίρως, τὰς ἔστειλε συστημένας.

Ἐκεῖ, ἐν τῷ ἐρήμῳ δωματίῳ τοῦ ξενοδοχεῖου ἔμεινεν ὅλην τὴν ἡμέραν συλλογιζόμενος τὴν δυστυχίαν του. Ὁ ὑπηρετής, ὅστις τῷ ἔφερε τὸ φαγητόν, ἠτένισεν αὐτόν μετὰ φόβου καὶ ἐκπλήξεως καὶ ἐξήλθε τοῦ δωματίου δραμαίως.

Ὅτε ἐγένετο ἑσπέρα, κατέλιπε τὸ ξενοδοχεῖον, ἐκάλεσε μίαν ἀμαξαν καὶ περιεφέρετο ἐν τῇ πόλει. Ὅτε δὲ ἐνόησεν ὅτι ὁ ἀμαξηλάτης εἶχε λάβῃ ὑποψίας κατ' αὐτοῦ, κατέβη ἐκ τῆς ἀμάξης καὶ ἤρχισε νὰ περιουθεύῃ τὰς ἐρημότερας καὶ σκοτεινότερας ὁδοὺς τῆς μεγαλοπόλεως. Οἱ ὀλίγοι ἄνθρωποι, οἵτινες τὸν συνήτησαν, ἔστρεφον καταπεπληγμένοι τὰ ὄμματα πρὸς αὐτόν. Ἀληθινῶς τρικυμία παθῶν ἐμαίνετο ἐντὸς τοῦ στήθους του — ἐδίψη αἶμα, καὶ συγχρόνως ἐπάγωνε τὸν μυελὸν τῶν ὀστέων του ἀπερίγραπτος φόβος. Μία πτωχὴ καὶ ἀσθενὴς γραῖα ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν προσφέρουσα φῶσφορα πρὸς ἀγοράν. Ἐκεῖνος δὲ τὴν ἔτυψεν εἰς τὸ πρόσωπον — καὶ ἡ δυστυχὴς γραῖα ἀπεμακρύνθη κλαίουσα. Ἐπὶ τέλους ἦλθε τὸ μεσονύκτιον καὶ ὁ Ἄυδ εὐρέθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ Λάννου.

Ὅτε ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ Λάννου ἐπανήλθον εἰς ἑμαυτόν, ἤμην σφοδρότατα τεταραγμένος ὑπὸ τοῦ φόβου, τὸν ὁπρὶον ἐπροξένησα εἰς τὸν παλαιόν μου φίλον. Ἀλλὰ τί ἦτο ὁ φόβος οὗτος τοῦ Λάννου; ἦτο μὲν μία σταγὼν ἐν τῷ ἄκεανῷ τοῦ φόβου, τῆς φρίκης καὶ τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος, ἀπανα συνετάρασσον τὴν ἀθλίαν ψυχὴν μου. Νέα μεταβολὴ εἶχε συντελεσθῆ ἐντὸς μου. Ὁ φόβος, ὅστις ἐβασάνιζε τὴν ψυχὴν μου, δὲν ἦτο ὁ ἀνανδρὸς φόβος τῆς ἀγχόνης ἀλλ' ἡ φρίκη ἦν μοὶ ἐνέπνεεν ἢ σκέψις ὅτι ἐμελλον νὰ μείνω διὰ παντὸς Ἐδουάρδος Ἄυδ. Τοῦ Λάννου τὰς πικρὰς μομφὰς ἐδέχθη ὡς ἐν ὄνειρῳ — ὡς ἐν ὄνειρῳ διατελῶν ἐφθασα εἰς τὴν κατοικίαν μου καὶ κατεκλίθη ἐν τῇ κλίνῃ μου. Ἐνέπεσα εἰς βαρύτατον, μολύβδινον ὕπνον, ἐκ τοῦ ὁποῖου καὶ αὐτὰ τὰ φρικωδέστατα ὄνειρα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μὲ ἐξεγείρωσιν. Ἀφυσπίσθη ἀδύνατος καὶ τρέμων κατ' ὅλα μου τὰ μέλη. Εἶχον θανάτου φόβον ἀπὸ τὸ τέρας, τὸ ὁποῖον ἐκοιμάτο ἐν ἐμοί. Οἱ κίνδυνοι τῆς προτερείας νυκτὸς παρουσιάσθησαν ἤδη ἐναργεῖς εἰς τὸ πνεῦμά μου. Εὐχαρίστησα τὸν Θεὸν ὅτι εὐρισκόμεν τὰρα πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, ἐν τῷ δωματίῳ μου, ἐνθα εἶχον πρόχειρα τὰ φάρμακά μου· βαδῶ συναισθημα εὐγνωμοσύνης, μάλιστα δὲ καὶ ἀμυδρὰ τις ἀκτὴς ἐλπίδος ἐπλήρουν τὴν βασανισμένην καρδίαν μου.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξήλθον ἡσυχος εἰς τὴν αὐλήν, ὅτε αἴφνης ἀπὸ τὸν μετὰ μὲ κατέλαβε τὸ φοβερόν ἐκεῖνο συναισθημα ὅπερ συνήθως προηγείτο τῆς μεταμορφώσεώς μου. Μόλις ἐπρόφθασα νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου τὸ ἐν τῇ ὀπισθεν οἰκίᾳ, μετ' ὀλίγας δὲ

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΤΙΓΜΗ ΚΑΤΑ ΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ. Εἰκὼν ὑπὸ Ὁ. Gerlach

στιγμάς ή λύσσα και θηριωδία του 'Αυδ έμαινετο έντός μου. Έπιον διπλήν δόσιν του φαρμάκου όπως έπαναφέρω έμαυτον εις την προτέραν μου φύσιν, αλλά μόλις μετά έξ ώρας ησθάνθη τα συμπτώματα της επικειμένης μεταλλαγής μου, και ήναγκάσθη να πίο και έτεραν δόσιν. Από της ημέρας εκείνης μόλις κατάρθουν διά της μεγίστης προσοχής και διά συνεχούς χρήσεως του φαρμάκου, να εμφανίζωμαι υπό την μορφήν του Τζέκυλ. Κατά πάσαν στιγμήν ήδονάμην να προσδοκώ τα συμπτώματα της άκουσίας μου μεταμορφώσεως. Πρό πάντων όταν έκοιμάμην ήπρηχεν ό μέγιστος κίνδυνος: ήρκει μόνον να κλείσω τους όφθαλμούς, καθήμενος επί της πολυθρόνας παρά τη θερμάστρα — και άφωπνίζομην υπό την μορφήν του 'Αυδ.

Έν τη διηνεκεί ταύτη ταραχή διατελών και καταδικασμένοι εις την άπνίαν, έξησθενούμην από ημέρας εις ημέραν περισσότερο σωματικάς τε και πνευματικάς. 'Ητο όδυνήροτατον συναίσθημα, καταναλίσκον ως πυρ τα έντόςδιά μου — ό φόβος της δευτέρας μου φύσεως. Άλλ' έν τή ύπνω, ή όσάκις έπαιεν ή ένέργεια του φαρμάκου, τότε ησθάνομην, σχεδόν άνευ των πόνων της μεταμορφώσεως, οίτινες από ημέρας εις ημέραν έγίνοντο ασθενέστεροι, άνέκφραστον έπιθυμίαν προς τό κακόν: ή φαντασία μου έδημιούργει ύπερφυσικάς εικόνας άπεριγράπτου άκολασίας, ή ψυχή μου έβραζεν έκ μίσους και φονικού πάθους, τό σώμα μου δέν έφαινετο άρκούντως ισχυρόν, ώστε να κρατή έντός του την μαυιάδη ένέργειαν του 'Αυδ.

Η δύναμις του 'Αυδ ηδξανε καθ' όσον ηδξανεν ή αδυναμία του Τζέκυλ: άρρητον μίσος έχώριζεν τον ένα από του άλλου.

Εις τον Τζέκυλ ήπρηχε τό ένστικτον της αυτοσυντηρήσεως. 'Ηδη κατενόει ποίον τέρας είχε δημιουργήση έξ έαυτου και δι' έαυτον. Τό έκτραυμα τουτο του έδου είχε κοινήν μετ' αυτου την συνείδησιν, και μόνον μετ' αυτου ήδύνατο ν' αποδάνη.

Τό μίσος του 'Αυδ κατά του Τζέκυλ είχε διάφορον άρχην. Ό φόβος της άγχόνης ήνάγκαζεν αυτον, να διακράτη διηνεκώς είδος τι αυτοκτονίας, να προσλαμβάνη την ύποταγή φύσιν του Τζέκυλ. Η ανάγκη αυτη τή ήτο μισητή, όπως και ή δειλία του Τζέκυλ. Τό μαυιάδες μίσός του έξεδήλου διά πολυειδών ταπεινών και χαμερπών τρόπων. Έγραφε λ. χ. φρικώδεις βλασφημίας εις θρησκευτικά βιβλία, τα όποια συνείδιζα ν' αναγινώσκω εις προτέρας έντυχεις ημέρας μετ' ιδιαιτέρας ζέσεως: έκαυσε τας έπιστολάς και την εικόνα

του πατρός μου: και άν μη έμποδίζεν αυτον ό φόβος της άγχόνης, θα με παρέδιδεν εις την άστυνομίαν όπως με έμπλέξη εις την υπόδωσιν του φόνου του Σαρ Δάνβερς Κάρου.

Είπε περιττόν να επιμηκύνω περισσότερο την έξομολόγησιν ταύτην, οπτε καιρός μοι ύπολείπεται προς τουτο. Ουδέεις ποτε υπέρφερε τόσον, όσον έγώ!

Τίς οίδε πόσον χρόνον θα διάρκει εισέτι ό διπλος αυτός βίος μου, άν δέν με καταλάμβανε τό τελευταίον δυστύχημα, τό όποιον διά παντός θα με χάριση από της ίδιας μου μορφής, από της άρχικής μου φύσεως. Η ποσότης του άλατος, τό όποιον έπρομηθεύθη ενδύς έξ άρχής και τό όποιον μετεχειριζόμην από του πρώτου μου πειράματος, ήλαττούτο σημαντικάς και έπλησίαζε να τελειώση. Παρήγγελλον διά του υπηρέτου μου νέας προμηθείας και άνεμίγγιον τα διάφορα συστατικά — ό βρασμός επήρχετο, ώσαύτως δε και ή πρώτη αλλαγή του χρώματος, άλλ' ή δευτέρα δέν συνετελείτο. Έπιον τό ποτόν, άλλ' άνευ αποτελέσματος. Έσχημάτινα την πεποιθσιν ότι τό πρώτον άλας, όπερ είχαν προμηθευθή, ήτο νενοθυμένον, και ακριβώς τό άγνωστον ποσόν του ζένου συστατικού ήτο εκείνο τό όποιον παρείχεν εις τό όλον την θανάσιαν ένέργειαν.

Έκτοτε έχει παρέλθη μία έβδομάς, και τώρα γράφω τό τέλος της έξομολογήσεως ταύτης υπό την έπίδρασιν της τελευταίας δόσεως του πρώτου εκείνου άλατος. Αυτή λοιπόν εινε ή τελευταία φορά, καθ' ήν ό 'Ερρίκος Τζέκυλ βλέπει την ίδιαν του μορφήν έν τή κατόπτηρ και σκέπτεται και γράφει με τό ίδιον του πνεύμα. Πρέπει να σπεύσω να τελειώσω, διότι μόλις διά μεγάλης προσοχής κατάρδωσα ν' αποκρύψω από του 'Αυδ την έξομολόγησιν ταύτην. Αν ή μεταμόρφωσις έγίνετο καθ' εν χρόνον γράφω, ό 'Αυδ θα έσχιζε και θα εκαιε τό χειρόγραφον τουτο.

Τό αναπόδραστον τέλος πλησίαζε.

Γνωρίζω, ότι τό πολύ έντός ήμισείας ώρας θα ύποστώ την τελευταίαν μου μεταμόρφωσιν και θα προσλάβω διά παντός την συγγενήν μορφήν του τέρατος εκείνου.

Πώς θα τελειώση ό 'Αυδ; Ο' αποδάνη επί του ικρίωματος, ή θα λάβη τό θάρρος την τελευταίαν στιγμήν να έλευθέρωση αυτός έαυτον; Μόνος ό Θεός τό είξεύρει — άλλα τί με μέλει, έμέ;

Γνωρίζω ότι αυτη εινε ή τελευταία μου ώρα. Τα έπακολουθήσοντα δέν άφορως πλέον έμέ. Και ούτω φέρω εις πέρας τον βίον του δυστυχούς 'Ερρίκου Τζέκυλ.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤ' ΑΛΛΗΩΝ.

Μυθιστόρημα υπό 'Εμάννου Καίβερ.

(Συνέχεια.)

Τά άφοράντα την Καρμελίταν έλαβον διά της αναχωρήσεως της Μερσεδες έννοικωτέραν τροχήν, ή ότι προσεδόκα ό Καίϋ, κατά τουτο τολάχιστον, ότι διά της τακτικής εις τό σχολείον φοιτήσεως και διά των ιδιαιτέρων οικειών παραδόσεων, ως έλάμβανεν ή Καρμελίτα παρά τινος νεαρής διδασκάλου, ό βίος του κορασίου έρωδημίσθη και έκανονισθη ούτως ώστε ή Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα δέν είχε πολλήν εδακίαν να έπαινή εις την άγωγήν αυτου με τόσον ένεργόν μέρος, όσον πρότερον. Πλήν δε τουτου ή Καρμελίτα

έλάμβανεν ήδη παρά της μητρώας μέρος τι τολάχιστον της προτέρας αυτης έλευθέριας. Βεβαίως έννοείται ότι φιλική προσέγγισις μεταξύ μητρός και θυγατέρος ούδεμία έγίνετο. Τό θερμάμιον και σφοδρόν εις τα ασθήματα κοράσιον δέν έγίγει άγάπην εκεί όπου δέν ήλπιζε να εβρη ποτέ τοιαύτην. Άλλ' έσπρεφεν ήδη και έξ-άποστάσως την καρδίαν του προς την Μερσεδες, και ούδεμία έβδομάς παρήρχετο χωρίς να γράφη μιαν τολάχιστον έπιστολήν προς την άγαπητήν θείαν. Άλλ' ακριβώς ή μεγάλη αυτη άγάπη της Καρμε-

λίτας προς την Μερσεδες έδωκε πάλιν νέαν άφορμήν εις σφοδράν τινα σαγήνην μεταξύ της Κλεμεντίνας 'Ιουλίτας και του Καίϋ, και συνετέλεσεν εις τό να έκαυδήη την μεταξύ των δυο τουτων συζύγων διχόνοιαν.

Η Καρμελίτα έλαβεν έν τή σχολείη κακόν βαθμόν. Η Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα άμέσως επέπληξε τό κοράσιον πολύ δριμύεως και άπηγόρευσεν αυτω εις τό έξης την άλληλογραφίαν προς την Μερσεδες.

Έκτοτε λοιπόν ή έπιστολογραφία αυτη έγίνετο υπό της Καρμελίτας κρυφίως. Ήμέραν τινα εισελθών ό Καίϋ εις τό δωμάτιον άπροδοκήτως είδεν αφνης την Καρμελίταν συνταραχθείσαν και κρύπτουσαν την έπιστολήν υπό άλλα χαρτία.

Ήδη ήρχισαν αι έρωτήσεις και αι άποκρίσεις.

«Διά τί κρύπεις τό γράμμα;»

«Ένώμιζα ότι ήρχετο ή μητέρα.»

Και τί μ' αυτός;»

«Μού έχει άπαγορευση να γράφω — άπήνησε τό κοράσιον συνεσταλμένο και ήψωσε προς τον πατέρα της τους μεγάλους, μέλανας όφθαλμούς.»

«Και όμως γράφεις, παρά την διαταγήν της;»

«Η Καρμελίτα δέν απήνησε τίποτε» έσχιζε δέ μόνον την χείρα του πατρός της και ήσπάζθη αυτήν.

«Και άγάπης πολύ τη θεία, την Μερσεδες;»

Τό κοράσιον έκίνησε ζωηρώς την κεφαλήν. «Την αγαπώ πολύ, πολύ» έλεγον οι όφθαλμοί του.

Ο Καίϋ επήρε την έπιστολήν και έθηκεν αυτην έν τή θύλακιω του. Απεφάσισε να ήμίσθη με την γυναίκα του περι της ύποθέσεως ταύτης, αλλά μετέβαλε πάλιν γνώμην, αναλογισθείς ότι ή Καρμελίτα θα υπέρφερε μάλλον έκ τουτου.

Τοιουτοτρόπως τό κοράσιον συνείδιζε να έχη μυστικά, και να πράττη κρυφίως, εις τή άπηγορευση.

Ένψ πρότερον λόγω χάριν έπρεχεν έλευθέρως και άφελώς έν τή κήφω και έδρεπε καρπός ή άνθη, τώρα έπραττε τουτο κρυφίως, διότι έφοβητο τας δριμύεις επιπλήξεις της μητρός του.

Οσάκις πρότερον έληγομνοι καμμίαν έντολήν ή διαταγήν, ήμολόγει τό λάθος της έλευθέρως και άδεως. Τώρα όμως ήναγκάζετο να δικαιολογήται παντοιοτρόπως, καταφεύγουσα ένιοτε και εις τό ψεύδος, διότι έφοβητο τό δριμύ όφος ή και την σκληράν χείρα της Κλεμεντίνας 'Ιουλίτας. Αυτη έκτόπησε μιαν φοράν την Καρμελίταν, και ή τιμωρία αυτη έμεινεν άνεξάλειπτος έν τή ψυχή του παιδιου.

«Πήγαινε να φορέσης άλλη ποδιά» διάταξεν αυτην κατά τινα κοριακήν ρίπουσα συγχρόνως συγκριτικόν βλέμμα επί των ίδιων τέκνων της.

Η Καρμελίτα άπερακύνθη όπως έκτελεση την διαταγήν. Άλλ' έν τή αλλη έμαθε παρά του άμαζήλατου ότι ή φοράδα άδτε έν τή σταύλω είχε γεννήση. Η Καρμελίτα έλαβε τοιαυτην περιέργειαν και ένδιαφέρον να τήη τό νεογόνον παλιόν ώστε άνει να πορευθή όπου διετάχθη, έπρεξεν εις τον σταύλον. Έκ του γεγονότος τουτου έντελώς άπασχολημένη ή μικρά έλησμήνησε προς στήμη την δωδεϊσαν αυτη διαταγήν και εισελθούσα θροαία εις τό δωμάτιον διηγύθη εις τον πατέρα μετα ζωηρότητος τό συμβάν έν τή σταύλω.

«Ναι, τό ζεΐρω, Καρμελίτα. Λοιπόν σου άρεσε τό πουλάρι; εινε άμορφο;» ήρώτησεν ό Καίϋ, ή δέ μικρά κατένευσε.

Την σαγήνην ταύτην έκλήθη έξω ό Καίϋ, και ή Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα έσπρεψε τα βλέμματα προς την μικράν Καρμελίταν.

«Και ή ποδιά; Τι σου είπα να κάμης; Διατί σέ έστειλα; Ποΰ ήσουν;» ήρώτησε με άγριον όφος.

«Στό πουλάρι,» απήνησεν ή μικρά τρέμουσα.

«Και δέν σου λογιόσθηκες καθ' όλον τα λόγια μου;» ήρώτησε πάλιν ή Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα και προσήλωσε τους άγριωμένους όφθαλμούς της επί του κορασίου. «Άποκρίσου!»

Άλλ' ή Καρμελίτα ούδεν άπεκρίνετο, ίσαστο δε άπεστραμμένον έχουσα τό πρόσωπον και δάκνουσα τους δυοχός της.

«Πόσες φορές σου είπα να κόψης αυτην τή βρωμερά συνήθεια;» είπεν ή γυνή και συγχρόνως έκτόπησε ισχυρώς τας χείρας του κορασίου.

Η Καρμελίτα έφυγε και λαβούσα άπειληκην στάσιν έφάναζε: «Δέν θέλω να με χτυπής, δέν θέλω —!»

Και οι όφθαλμοί της εσάνθηροβόλον, και τό άλλως φραϊον παιδικόν της πρόσωπον παρεμορφούτο υπό της όργής και του πείσματος.

«Να μη σέ χτυπώ;» έφάναζεν ή γυνή. «Περήμεν λοιπόν να σου δείξω!» και ταυτα λέγουσα ήρπασε τό ασθενές κοράσιον και τό έκτίνα εις τας χείρας, εις τους βραχιόνιας και εις την κεφαλήν, τυφή ήπό της όργής. Είτα δε άπάθησε και ένίναξεν αυτό μετ' όρηις.

Και ή Καρμελίτα ήμύνετο με όλας της τας μικράς δυνάμεις, είτα δε έρρίφη κατά γής και ήρχισε να εκβάλλη δυνατάς κραυγάς, όπως συνήθως κάμνονν τα μικρά παιδια. «Ηδη έπέστρεφεν ό Καίϋ εις τό δωμάτιον, άκολουθούμενος υπό της παιδαγωγού, ήεις και αυτη προσεικόσθη υπό των κραυγών του παιδιου.

«Τι πράττει; τί συνέβη;» έφάναζεν ό Καίϋ ώργισμένος και έντρομος συναίε, παρετήρησε τό κάτωτρον έξ όρηις πρόσωπον της γυναίκός του και έσίκασεν από του έδάφους τό κλαϊόν θυγάτριόν του. «Λοιπόν, τί συνέβη;» επανέλαβε με δεσποτικόν και άπειληκικόν όφος.

«Δέν με ήπικουσε. Έπανάλαβε τας παλαιάς, άσχήμους συνήθειας της, μάλιστα δε και ήναγναύθη άπειληκικώς προς έμέ, και δι' αυτά έτιμωρήθη.»

Ο Καίϋ παρετήρησε τους έρωθρούς μάλωπας επί των βραχιόνων και την αγανάκτησιν επί του προσώπου του τέκνου του.

Τό αίμα του άνέβρασεν έξ όρηις.

«Και δι' αυτό — Πηγαινετε, παρακαλώ, δεσποινίς και άφerte μαζί σας την Καρμελίταν και ήσυχάσατέ την — και δι' αυτό λοιπόν δέρνεις τό παιδί με τέτοιον τρόπο; Αυτό δέν εινε τιμωρία, αυτη εινε βαρβαρότης.»

«Σε παρακαλώ να μετρίσης τας εκφράσεις σου και να μη κλίνης πρότερον, πριν άκούσης ακριβώς τί συνέβη.»

«Δέν θέλω ν' άκούω τίποτε,» απήνησεν ό Καίϋ μετ' όρηις «είξεύρω ότι ή Καρμελίτα δέν εινε άξία τοιαύτης μεταχειρίσεως. Και άν πραγματικώς έσφαλε όσον δήποτε — κανέν από τα παιδιά μου δέν θέλω να δέρνεται. Μόνον τα ζώα τυπνόνται.»

«Ω αυτό τό κορίτσι! έφάναζε μετά στεναγμού ή Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα και άπέστρεψε τό πρόσωπον.

«Ναι, ναι. Αυτό τό κορίτσι!» επανέλαβεν ό Καίϋ. «Μάλιστα, και άκαιπείς από ένα μικρό κορίτσι τας άρετάς μιας γυναίκος! Πόσον σκληρά, πόσον άνήμερος είσαι. Δέν μπορείς λοιπόν ποτε να διορθώθης; Τας τιμωρίας όπου δίδεις εις αυτό τό κορίτσι, εισαί άξια να τας λάβης σϋ ή ίδια!»

«Τι σου έγραψα τότε όπου μ' έγίτηες;» ήρώτησεν ή Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα.

«Τι μου έγραψες; Μού έγραψες ότι θα είσαι δικαία. Άλλ' έγώ σέ ήρώτησα αν αισθάνεσαι ότι θα δυνήθης να έχης, αν όχι άγάπην, αλλά τολάχιστον έπαιικειαν προς την μικράν μου θυγάτερα. Τώρα δε πως φέρεσαι; Δέν συγκινείσαι όταν βλέπης τό αδύνατο και αδύω παιδί σε δυνατά σου χείρας;»

«Αδύνατο και αδύω, και όμως μού ήναγναύθη, με πείσμα προκλητικόν.»

«Κ' έγώ θα έπραττα τό αυτό αν με έδερνον οι γονείς μου δι' ένα παραμυθό πράγμα.»

«Δέν ήτο παραμυθό — σου λέγω!» έφάναζεν όρηιως ή Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα και έκρουσε τό πάτωμα με τον πόδα. «Πένσις δε τον Καίϋ με διαπεραστικά βλέμματα, πλήρη άκατασχέτου όργής, και προσέθηκε ταχέως προφέρουσα τας λέξεις: «Εως ποτε θ' άκούω έπιπλήξεις δι' αυτό τό κακοαναδρεμμένο και κακομαθημένο πλάσμα!»

Κακοαναδρεμμένο πλάσμα! Ναι, αυτη εινε ή ονομασία, την όποιαν έχεις διά την Καρμελίταν!» είπεν ό Καίϋ βραδύως κινών την κεφαλήν. «Έπρεπε να έντρέπασαι! Αχ! Και όμως όλα είναι μάταια. Τι σκέπτομαι, και έλπίζω, και συλλογίζομαι άκόμη; Ποίός μπορεί να ζητή θερμότητα από τον πάγο; Είσαι ψυχρά ως ό πάγος και όπου εις άλλους και οι θείος σπινθηρ της άγάπης, εκεί μόνον ή φιλαργία σου έχει φωτιά!»

Η Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα ήκουε πάντα ταυτα σιωπηλή, δάκνουσα τα χείλη όπως συγκρατήση την όργήν της. Και επειδή ούδεν άπεκρίνετο, αλλά άπέστρεψε πάλιν τό πρόσωπον και άνυπομόνως έκρουσε τό δάπεδον με τα άκρα των ποδών της, ή όργή του Καίϋ έγίνετο σφοδρότερη.

«Όταν μάλιστα συλλογισθώ,» προσέθηκε «ότι άπηγόρευσες εις τό παιδί να γράφη εις την θείαν του Μερσεδες, και έστάθης τόσον σκληρή ώστε ν' άραιφείσης και αυτην την τροφήν της καρδιας του.»

«Ποίός τό είπες;» έφάναζεν ή Κλεμεντίνα 'Ιουλίτα, στρέψουσα προς αυτον τους πυρίνους όφθαλμούς της.

«Έγώ τὸ λέγω, καὶ ἂν τὸ ἀρνεῖσαι, τότε εἰς τὴν σκληρότητά σου προστίθεται καὶ τὸ ψεῦδος!»

«Καὶ! ἔφρονάζεν ἀπειλητικῶς ἡ γυνὴ καὶ τὰ μέλη τῆς ἔτρεμον ὑπὸ ὀργῆς. «Σὲ ἔρωτῶ πάλιν, ποῖος τὸ εἶπε;»

«Μοῦ τὸ εἶπε ἡ Καρμελίτα ἡ Ἰδα! Τὴν εἶρηκα ποῦ ἔγραψε καὶ ἐκρυψε τὸ γράμμα μὲν ἡκούσε βήματα ἀποδέξαι τῆς:

Τὴν ἠρώτησα καὶ μοῦ εἶπε οἱ τῆς ἀπηγόρευσε νὰ γράφω πρὸς τὴν Ἰδα τῆς.»

«Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα ἐτίριζε τοὺς δόδοντας «Πάντα αὐτὸ τὸ παιδί!» εἶπε μετ' ἀγανακτήσεως.

«Τὸ ὁμολογεῖς λοιπὸν; Ὅμολογεῖς τὴν σκληρὰν καὶ ἀκαρδὸν συμπεριφοράν σου! Ἀποδεκνύεις διὰ τῆς ὁμολογίας σου οἱ ἀντι νὰ εἶσαι δικαίαι ὁμοίως μου ἔπεσε βλάστη, παρασείρα ἀπὸ τὸ πάθος σου καὶ ἀπὸ τῆς ἰδιοτροπίας σου!»

Ὁ Καὶὸν διέκοψε τὴν ὁμιλίαν του καὶ περιέμενε τὴν ἀπάντησιν τῆς γυναικὸς του, ἀλλ' αὐτὴ, πρὸς ἐκπληξίν του, ἀνέφερε τὰ παράδοξα ἀποτόμως, ἀνέπνευσε ἀπληξίως ἀέρα καὶ ἀποστραφεῖσα ἀπ' αὐτὸν παρετίρει ἐξω τοὺς λειψίνας:

«Κλεμεντίνα Ἰουλίττα!» ἤρχισε πάλιν ὁ Καὶὸν μετὰ τινα σιγήν, καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὴν γυναῖκά του. «Βλέπω οἱ σουλλογιζοσάι: οἱ λόγοι μου σοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσιν. Τώρα εἰμεθα καὶ οἱ δύο μάλλον ἀτάραχοι εἶνε λοιπὸν κατάλληλος στιγμή νὰ ὁμιλήσωμεν ἄλλως καὶ ἀνευ πάθους περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Πρὸ ἐνὸς ἔτους περὶ μου μὸν ἐπεσχέθη, οἱ δὲ φέρεσαι εἰς τὸ παιδί ὡς καλὴ μητέρα. Μοῦ τὸ ἐπεσχέθησθαι ἔχει μόνον ἐξ ἀγάπης πρὸς ἐμὲ ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐδωγμοσύνης διότι ἐνέδωκα ὡς πρὸς τὴν προσβολήν σου ἵσχαν ἔκαμες εἰς τὴν ἀδελφήν σου. Τιοιότης ἐγνωμοσύνης ὁμολογῶ διὸν δὲν ἤμην ἀξίος, διότι εἶχον φανῆ καὶ ἐγὼ πολλὰ μεροληπτικῶς ὑπὲρ τῆς Μερτσέδες καὶ ἠθέλησα νὰ ἐπανορθώσω καὶ ἐγὼ τὸ λάθος μου.

«Ἐξήσαμεν λοιπὸν ἐντυχέστεροι καθ' ἕνα ἀπὸ τὸ ἐτος. Ὅτι οἱ διὰ τῆς ψυχρότητός σου ἔγιναι καὶ ἐγὼ ψυχρότερος εἰς πολλὰ, εἶνε δυστυχῶς ἀληθές. — ἐν τοῖτοις δὲν θέλω νὰ ρίψω τὴν αἰτίαν τοῦτου εἰς σέ. Ἦξενα πῶς εἶσαι. Μοὶ φησὶ ἀπολογία τὰ ἐλαττώματά σου, πρὸ τοῦ γάμου μας. Σοῦ λέγω λοιπὸν: εἶμαι εὐχαιριστήμων καὶ εὐτυχῆς, διότι τέλειον δὲν εἶνε κανένα πράγμα ἢ ἀπὸν τὸν κόσμον, ἔχεις δὲ καὶ σὸ νὰ ὑποφέρῃς τὰς ἰδικὰς μου ἀδυναμίας. Σὲ παρακαλῶ μόνον θερμά, νὰ κριεῖσαι τὸν ἑαυτὸν σου εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Μὴ παρασείρας ἐδκόλα ἀπὸ τὸ πάθος σου ἔσο καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δικαία. Ὑπόδεσε γὰρ μὰ στιγμή, οἱ δὲ Καὶὸν καὶ ἡ Ἰουλίττα μας ἔμειναν ὄρανα ἀπὸ μητέρα. Δὲν δὲ ἔτρεμεν ἡ καρδία σου ἂν ἐβλεπεσ διὲλαιεν ἀπ' αὐτὰ ἡ ἀγάπη, τῆς ὁποίας ἔχει ἀνάγκη τὸ παιδίον; Πόσον συγκινητικὸν πλάσμα εἶνε τὸ παιδίον! Ἐλεύθερον ἀκόμη ἀπὸ τὸν κοινοῖτον τοῦ βίου, λαμβάνει ἐν ἑαυτῷ τὰ πρᾶγματα ὅσως τῷ ἐμφανίζονται καὶ πιστεύει, ἐλπίζει, ὑποφέρει τὰ πάντα. Ποῖα σκέψη, ποῖα ἰδέα! οἱ ὑπάρχον πραγματικῶς πλάσματα, ζῶντα εἰσέτι ἐν ἰδιανικώτερον κόσμῳ, αἰσθανόμενα καὶ ἐνεργοῦντα ἀναλόγως πρὸς τὸν κόσμον τῶν. Δεῖτε τὸ κακόν, τὸ ἐναντίον τοῦ αὐθοῦ. Δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα τῶν περὶ ἡμᾶς παραδειγμάτων, ἡ κληροδοτήματα τοῦ ἰδίου ἡμῶν αἵματος; Ἡ σκέψη αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ μὲς καθιστῶ ἐπιεικῆ καὶ πράους, ἀκόμη καὶ ἂν τὰ ἴδια μας τέκνα μὲς προξενούσιν πικρίας καὶ θλίψεις καὶ δυστυχίαν; Πόσον σκληρὸς πρέπει νὰ εἶνε ἐκεῖνος, ὁστις ἀπατῆται παρὰ τοῦ παιδίου ἀρετᾶς, τὰς ὁποίας, ὅταν τὸ ἐξετάσῃ ἑαυτὸν ἐλλιπικῶς καὶ ἀμερολήπτως, δὲ ἴδη οἱ στερεῖται αὐτὸς ὁ ἴδιος! Μόνον ἡ φρόνησις, ἡ φρόνησις τοῦ ὁποῖου ὁ συνεισὶ ἀνδρῶπος λαμβάνει ἐκ τῆς μακρᾶς πείρας τοῦ κόσμου, μὲς καθιστῶ ἀγαθότερος καὶ φιλικωτέρους. Τὸ συμπέρασμα μου εἶνε τὸ ἐξῆς: Ἀν αἰσθάνοσάι οἱ ἔχω δικαίον, καὶ ἂν νομίζῃς οἱ δὲν ἔχεις τὴν ἀκατιομένην δόναμιν τῆς ψυχῆς ὡς νὰ ρυθμίσῃς τὴν συμπεριφοράν σου ἐπὶ τῷ φιλανθρωποτέρῳ, τότε ἂς σκεφθῶμεν ἀκόμη μίαν φοράν, μήπως τὸ καλλίτερον καὶ φρονιμώτερον εἶνε, νὰ παραδώσωμεν τὴν μικρὰν εἰς τὴν Μερτσέδες, — τὸ ὁποῖον ἐκ μέρους μου εἶνε μεγάλη θυσία.»

Εἰς τὸ ὄνομα Μερτσέδες ἡ γυνὴ συνεταράχθη. Ὅλοι οἱ ἄλλοι λόγοι τοῦ Καὶὸν ἀντιῆσαν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς.

Ἡ ὁμιλία του κατεπράυνε καὶ συνδιέπληττεν αὐτὴν. Ἐκ νέου ἤρχισε νὰ λαμβάνη καλάς ἀποφάσεις, νὰ αἰσθάνεται συμπόθειαν πρὸς τὸ ἀπενεῖς κοράσιον. Τώρα ὅμως αἰφνης μετ' ὄνομα τῆς Μερτσέδες ἀνεστατάθησαν τὰ πάντα ἐν τῇ ψυχῇ τῆς. Ἡ ζήλοσικα πρὸς τὴν ἀδελφήν τῆς, ὁ φόβος μήπως ὁ Καὶὸν πάλιν πλησιάσῃ ἐγγύτερον πρὸς αὐτὴν, κατεκλίμασαν αἰφνης τὴν ψυχὴν τῆς. Ἐβλεπεν ἡδὴ τὴν Μερτσέδες θριαμβεύουσαν, καὶ τὸ ἀρχαῖον μῖσος πάλιν ἀνεπλήχθη ἐν αὐτῇ.

Πλὴν τοῦτου ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα ἐφοβείτο μήπως χάριν τῆς Μερτσέδες καὶ τῆς Καρμελίτας τὰ ἴδια τῆς τέκνα ὑποσείσῃ καὶ ὑλικὴν τινα ζημίαν. Ἐγίνωσκε καλῶς τὴν ἐλευθεριότητα καὶ γενναίωδωρίαν τοῦ Καὶὸ, αὐτὴ δὲ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐγίνετο μάλλον φειδωλὴ καὶ φιλόφρονος καὶ ἐφρόντιζε μόνον διὰ τὰ τέκνα τῆς.

Διὰ ταῦτα πάντα ἔσπασε μόνον τὴν κεφαλήν καὶ οὐδὲν ἀπήντησεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Καὶὸ.

«Δὲν ἔχω δικαίον;» ἤρχισε πάλιν ὁ Καὶὸν, ἀγνοοῦν τί συνέβαινεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς γυναικὸς του.

«Πιστεύω» — ἀπήντησεν αὐτῇ ἐπὶ τέλους, χωρὶς ὅμως νὰ μεταστρέψῃ τὸ πρόσωπόν τῆς.

«Ἄλλ' ὅμως δὲν ἀγκατατίθεσάι εἰς τοὺς λόγους μου;»

«Εἶμαι μόνον ἐναντίον τῆς προτάσεώς σου.»

«Καὶ αἰαί, ἀπὸ ὃ ἡ ἴδια ἔσχατος ἀπέτησε τὸ αὐτό;» Ἡ ἐρώτησις ἐδείκνυε πάλιν ἀνυπομονησίαν τινά, καὶ ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα εἶδεν οἱ ἀναγκασιδῆ νὰ ἐνδύσῃ ἐπὶ τέλους.

«Σὲ παρακαλῶ, ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν ἰσοπέθειαν διὰ μίαν ἄλλην φοράν ὀχι σήμερα. Ἰσως δὲ εὐραμεν καμμίαν ἄλλην λόσιν. Νομίζω οἱ δὲ εἶρα μέσον, ἀλλὰ σήμερα δὲν εἰμποροῦ ἀκόμη νὰ τὸ σκεφθῶ καλά. Σὲ παρακαλῶ, Καὶὸ —» εἶπεν ἡ γυνὴ καὶ παρετίρησεν τὸν Καὶὸν μετὰ τὰ βλέμματα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα οὐδὲ ὀδεστο κῆρυγγε τῇ ἀναισθησίῃ. ὅτε δὲ μάλιστα περιέβαλε τοὺς βραχίονας αὐτῆς περὶ τὸν τράχηλον του, τότε αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐκλίσε τὸ σῶμα τῆς μετὰ τὴν χεῖρα του καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸ μετ' ἐγκαρδία φιλημάτων, καὶ τὴν ἐπέπληξε μετ' οἰστῶτος λόγους, ὡς οὐδὲ μὲς πλέον ἀμφέβαλλεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα οἱ τὸν συνδιέπληττεν πάλιν καὶ ἀνεκτίθεσάι τὴν καρδίαν του.

Κατὰ τὰς ἀκολοῦδους ἡμέρας μετὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτου συνέβη περιστατικὸν οἱ, ὅπερ εἶνε μάλλον ἐστερέωσε τὰς περὶ τῆς Καρμελίτας ἀποφάσεις τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας.

Ἀθὴ ἐισελθούσα κατὰ τὴν ἀπόγευμα μετὰ τοῦ Καὶὸν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κλειδοκουμβάλου, εὖρε πρὸς ἐκπληξίν τῆς τὴν μικρὰν, σκεδῶν ὀμήλικα θυγάτηρα τοῦ ἐπιστάτου, καθήμενην ἐπὶ μιάς καθέκλας, κρατοῦσαν μικρὰν τινα πλαγγίναν εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἀκρομένην μετὰ περιεργίας τῶν ζωηρῶν καὶ ἀκατῶτων λόγων τῆς Καρμελίτας. Ἀθὴ δὲ, μετ' ἐρυθρὰς τὰς παρειάς καὶ μετ' ἐπὶ κεφαλῆν ἐστραμμένην πρὸς τὴν ὀμήλικα φίλην τῆς, ἰσάτως ἐμπροσθεν τοῦ κλειδοκουμβάλου καὶ ἔπαυσε μετ' ἱκανῆς ταχύτητος καὶ ἀσφαλείας, χωρὶς νὰ παρατηρῇ τὰ πληκτὰ τοῦ κλειδοκουμβάλου, εἰδὼ μὲν τινα μελῳδιαν ἐξ ἐνός γνωστοῦ μελοδραματιοῦ. Τὰ ἄκρα τῆς ἐρυθρᾶς μετὰ τῆς ζώνης, ἦεν περιέκλειε τὸ λευκὸν φρέμα τῆς, ἐκρέμανον κατ' ἀνοιον μῆκος ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς μητρὸς εἰς τὸ δωμάτιον ἡ μικρὰ συνεταράχθη σφόδρα καὶ διέκοψε τὴν μελῳδιαν ἀποτόμως. Ἐπειδὴ ἡ μικρὰ θυγάτηρ τοῦ ἐπιστάτου δὲν ἠδύνατο ἀνευ ἀδείας νὰ εἰσέρχηται εἰς τὴν οἰκίαν οὐδὲ νὰ συναναστρέφεται μετὰ τῆς Καρμελίτας, καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ εἶχε λάβη τὴν διαταγήν νὰ ἀσκήται ἐπιμελῶς εἰς τὸ κλειδοκουμβάλον, διὰ τοῦτο ἐφοβείτο ἡδὴ μήπως τιμωρηθῇ οὐχὶ δι' ἀπλῆς ἐπιπλήξεως ἀλλ' αὐστηρότερον τοῦ συνήθους.

Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα προσέλαβε σκοτεινήν καὶ ἀγρίαν ὄψην καὶ ἐδήλωσεν εἰς τὸν Καὶὸ τὴν ἀγανακτήσιν τῆς διὰ τινος κινήσεως, ἦεν οἰονεῖ ἔλεγε: «Βλέπεις πῶς φέρεται; βλέπεις πόσον ὑπακούει εἰς τὰς διαταγὰς μου;»

Ἄλλ' ὁ Καὶὸν, χωρὶς ποσὸς νὰ λάβη ὀπ' ὀψιν τὴν σιωπηλὴν ἀλλ' ὀρατὴν ταύτην μορφήν, εἶπε: «Παίξέ το πάλιν αὐτό, Καρμελίτα. Τί ἦεν αὐτὸ ποῦ ἔπαυες;»

Ἄλλὰ τῆς Καρμελίτας οἱ μεγάλοι καὶ ἀραιοὶ ὀφθαλμοὶ ἐστρέφοντο εἰσέτι περιεῶς τῆς κακείας, ἐνφ' ἡ μικρᾶ φίλη τῆς, ἔμφοβος καὶ ἀκροποδηρὴ διαβάσα τὸ δωμάτιον ἠετούμετο ν' ἀνοιξῇ ἀπορόβως τὴν θύραν ὅσως φύγῃ ἀπαρητήτως.

«Μεῖνε ἐδῶ ἀκόμη, Ἄννα!» εἶπεν ὁ Καὶὸν στραφεὶς πρὸς τὴν μικρὰν.

Τὸ πρόσωπον τῆς Καρμελίτας ἤρξατο φαεινόμενον· τὸ ζωηρὸν κοράσιον ἐλησμόνησεν ἀμέσως τὴν μικρὰν ἐνάντιον καὶ παρεδόθη ὀλοφύχως εἰς τὴν εὐτυχὴ ἰδέαν οἱ ἡ μικρὰ τῆς φίλη δὲ ἔμενε εἰσέτι καὶ αὐτὴ δὲν δὲ ἐτιμωρετο οἱετὸν κἀν δι' ἀπλῆς μοιροῆς.

Ἄλλὰ τὸ ἐνοστικὸν τοῦ ζῆνον κορασίον ἦτο ἰσχυρότερον ἡ τῆς ἐνέργεια τῶν ἐνθαυρντικῶν λόγων τοῦ Καὶὸ. Ἡδῶντο ἀοριστῶς πῶς οἱ ἡ φιλοφροσύνη ἦτο ὀλιγον οἱ βεβιασμένη καὶ ὀχι φυσική.

Τὰ βλοσυρὰ καὶ δυομηνῆ βλέμματα τῆς οἰκοδεσποίνης ἐφόβισαν αὐτὴν καὶ τῇ ἀπήγαγεν ὀλον τὸ θᾶρρος.

«Ἡ μητέρα μου μοῦ εἶπε νὰ γυρῶ ἄμέσως» εἶπε μετὰ δειλίας.

«Καλὰ, κορίτσι μου, τότε πῆγαινε!» — ἀπήντησεν ὁ Καὶὸν, κατὰ τὸ φαινόμενον πεισθεὶς διὰ τῶν λόγων τῆς μικρᾶς.

Ἡδὴ λοιπὸν ἀπεμακρύνθη τὸ ζῆνον κοράσιον μετὰ ἀδεξίας ὑποκλάσεως, καὶ ὁ οὐρανὸς τῆς Καρμελίτας συνενεφέθη πάλιν.

«Λοιπὸν, Καρμελίτα... παύσε!» ἐπανάλαβεν ὁ Καὶὸν.

Ἡ Καρμελίτα ὀπακούσασα ἦδη ἐπλησίασε τὸ θρονίον τῆς παρὰ τὸ κλειδοκουμβάλον καὶ λαβούσα τὴν ἀπαιτουμένην θέσιν ἤρχισεν ἀμέσως νὰ παύσῃ. Μετὰ μεγάλης δεξιότητος καὶ ἀσφαλείας ἔπαυεν ὀλην τὴν μελῳδιαν μεχρὶ τέλους καὶ εἶτα μετεστρέφθη ταχέως ἐπὶ τοῦ θρονίου, πλήρης χαρᾶς ἐπὶ τῇ συνασθῆσει τῆς ἐπιτυχίας.

Μὲ προτεταμένον τὸν λαμῶν ἐμεινε καθήμενη καὶ τὰ βλέμματα τῆς ἐστράφησαν πρὸς τὸν πατέρα τῆς. Ἀπὸ τοῦ τρυφεροῦ προσώπου τῆς ἤστρατον οἱ ὀφθαλμοὶ, ὡς ἡλιοὶ ἀνατέλλοντες ἐκ βαθέος οὐκούτος· μετὰ τῶν ἡμμανοικαν χερσῶν ἐφάνη ἐρωτῶν μείδιαμα, καὶ τὸσον ἡμμανοικαν ἐνήργει ὀλη τῆς ἡ μορφῇ, καθὼς ἐκάθητο ἐκεῖ μετ' ἀτημέλητον κάλλος, μετ' ὑποκεικμένην τὴν κεφαλήν καὶ μετὰ τὰς μελαινὰς θέσεως τῆς κόμης πιστούσας ἐπὶ τῶν παρειῶν καὶ ἐπὶ τῆς λευκῆς ἐσθήτης, ὡς οἱ Καὶὸν παρατηρῶν αὐτὴν ἦτο ἐξᾶλλος ὀδο χαρᾶς.

«Πηγαίνω, Καὶὸν, εἰς τὸ δωμάτιόν μου νὰ ἐτοιμασθῶ. Ὅταν ἔλθῃ ἡ ἀμαξία, εἰδοποιεσάι με.» εἶπεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα, μὲς ἐτελειώσασα τὸ μουσκῶν τεράχιον, καὶ ἀπεμακρύνθη χωρὶς ν' ἀξιόσην βλέμματος τὴν μικρὰν.

Ὁ Καὶὸν, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ πρὸς τὴν γυναῖκά του, ἐπλησίασε πρὸς τὴν Καρμελίταν, εἶδεσ τὰ ἄκρα τῆς λυθείσης ζώνης τῆς, καὶ εἶτα θωπεύων ἐλάβε τὸ κοράσιον εἰς τὰς ἀγκάλας του.

«Πρέπει ὅμως νὰ γυμνάσῃσαι μετ' ἐπιμελῆσιν, Καρμελίτα μου, καὶ νὰ μὴ χάνῃς πολλὸν καιρὸν στὰ παιχνίδια. Ἀκούσ, παιδί μου;»

Ἡ Καρμελίτα κατένευσε καὶ δὲν ἐπρόφερε καμμίαν λέξιν· εἶτα δὲ ταχέως περιβαλοῦσα τοὺς μικροὺς τῆς βραχίονας περὶ τὸν λαμῶν τοῦ Καὶὸν ἤρχισεν νὰ τὸν θωπεύσῃ.

Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα ἤκουεν ἡδὴ ἐκ τοῦ ἄλλου δωματίου τοῦς ζῆτροὺς γέλωτας καὶ τοὺς ἀλλαλαγμοὺς τοῦ κορασίου καὶ ἐδακνε τὰ χεῖρα τῆς. Κατὰ πρῶτην ἡδὴ φοράν προσετέθη εἰς τὸ μῖσος καὶ ὁ φθόνος ἐν τῇ ψυχῇ τῆς. Ἡ Καρμελίτα ἦτον ὀραία, γεννημένη διὰ νὰ ἀγαπᾶται, ἐνφ' τὰ τέκνα τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας δὲν διεκρίνοντο καθόλου δι' ἰδιαιτέρας καλλονῆς, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῶν εἶχον τὴν ψυχρὰν ἔκφρασιν, ἦν ἐκληρονόμησαν παρὰ τῆς μητρὸς τῶν. Μῖσος καὶ φθόνος συνηνώθησαν ἡδὴ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐστερευόνητο ὀλον ἐπιμελῆσιν· μὲς καὶ μετὰ βίας κατεφῶντο νὰ κριεῖται τὸ πάθος ταῦτα, ἀδύνατοσὰ νὰ ἐκπληρωσῇ αὐτὰ διὰ πρᾶξεων.

Κατὰ τὴν δι' ἀμάξης ἐκδρομὴν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα ἀνεπίτυσεν εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὸ σχέδιον, τὸ ὅποῖον εἶχε σκεφθῇ.

Ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα ἐφοβείτο μήπως χάριν τῆς Μερτσέδες καὶ τῆς Καρμελίτας τὰ ἴδια τῆς τέκνα ὑποσείσῃ καὶ ὑλικὴν τινα ζημίαν. Ἐγίνωσκε καλῶς τὴν ἐλευθεριότητα καὶ γενναίωδωρίαν τοῦ Καὶὸ, αὐτὴ δὲ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐγίνετο μάλλον φειδωλὴ καὶ φιλόφρονος καὶ ἐφρόντιζε μόνον διὰ τὰ τέκνα τῆς.

Διὰ ταῦτα πάντα ἔσπασε μόνον τὴν κεφαλήν καὶ οὐδὲν ἀπήντησεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Καὶὸ.

«Δὲν ἔχω δικαίον;» ἤρχισεν πάλιν ὁ Καὶὸν, ἀγνοοῦν τί συνέβαινεν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς γυναικὸς του.

«Πιστεύω» — ἀπήντησεν αὐτῇ ἐπὶ τέλους, χωρὶς ὅμως νὰ μεταστρέψῃ τὸ πρόσωπόν τῆς.

«Ἄλλ' ὅμως δὲν ἀγκατατίθεσάι εἰς τοὺς λόγους μου;»

«Εἶμαι μόνον ἐναντίον τῆς προτάσεώς σου.»

«Καὶ αἰαί, ἀπὸ ὃ ἡ ἴδια ἔσχατος ἀπέτησε τὸ αὐτό;» Ἡ ἐρώτησις ἐδείκνυε πάλιν ἀνυπομονησίαν τινά, καὶ ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα εἶδεν οἱ ἀναγκασιδῆ νὰ ἐνδύσῃ ἐπὶ τέλους.

«Σὲ παρακαλῶ, ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν τὴν ἰσοπέθειαν διὰ μίαν ἄλλην φοράν ὀχι σήμερα. Ἰσως δὲ εὐραμεν καμμίαν ἄλλην λόσιν. Νομίζω οἱ δὲ εἶρα μέσον, ἀλλὰ σήμερα δὲν εἰμποροῦ ἀκόμη νὰ τὸ σκεφθῶ καλά. Σὲ παρακαλῶ, Καὶὸ —» εἶπεν ἡ γυνὴ καὶ παρετίρησεν τὸν Καὶὸν μετὰ τὰ βλέμματα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα οὐδὲ ὀδεστο κῆρυγγε τῇ ἀναισθησίῃ. ὅτε δὲ μάλιστα περιέβαλε τοὺς βραχίονας αὐτῆς περὶ τὸν τράχηλον του, τότε αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐκλίσε τὸ σῶμα τῆς μετὰ τὴν χεῖρα του καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸ μετ' ἐγκαρδία φιλημάτων, καὶ τὴν ἐπέπληξε μετ' οἰστῶτος λόγους, ὡς οὐδὲ μὲς πλέον ἀμφέβαλλεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα οἱ τὸν συνδιέπληττεν πάλιν καὶ ἀνεκτίθεσάι τὴν καρδίαν του.

Κατὰ τὰς ἀκολοῦδους ἡμέρας μετὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτου συνέβη περιστατικὸν οἱ, ὅπερ εἶνε μάλλον ἐστερέωσε τὰς περὶ τῆς Καρμελίτας ἀποφάσεις τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας.

Ἀθὴ ἐισελθούσα κατὰ τὴν ἀπόγευμα μετὰ τοῦ Καὶὸν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κλειδοκουμβάλου, εὖρε πρὸς ἐκπληξίν τῆς τὴν μικρὰν, σκεδῶν ὀμήλικα θυγάτηρα τοῦ ἐπιστάτου, καθήμενην ἐπὶ μιάς καθέκλας, κρατοῦσαν μικρὰν τινα πλαγγίναν εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἀκρομένην μετὰ περιεργίας τῶν ζωηρῶν καὶ ἀκατῶτων λόγων τῆς Καρμελίτας. Ἀθὴ δὲ, μετ' ἐρυθρὰς τὰς παρειάς καὶ μετ' ἐπὶ κεφαλῆν ἐστραμμένην πρὸς τὴν ὀμήλικα φίλην τῆς, ἰσάτως ἐμπροσθεν τοῦ κλειδοκουμβάλου καὶ ἔπαυσε μετ' ἱκανῆς ταχύτητος καὶ ἀσφαλείας, χωρὶς νὰ παρατηρῇ τὰ πληκτὰ τοῦ κλειδοκουμβάλου, εἰδὼ μὲν τινα μελῳδιαν ἐξ ἐνός γνωστοῦ μελοδραματιοῦ. Τὰ ἄκρα τῆς ἐρυθρᾶς μετὰ τῆς ζώνης, ἦεν περιέκλειε τὸ λευκὸν φρέμα τῆς, ἐκρέμανον κατ' ἀνοιον μῆκος ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Ἐλεγεν αὐτῷ οἱ, ἀπὸ ἄπαξ δὲν δόναται νὰ συμφωνῶσιν περὶ τῆς ἀγωγῆς καὶ ἐκπαίδεσεως τῆς Καρμελίτας, μάλιστα δὲ καὶ τὰ σήμερον σὺμβάντα ἀπεδείκνυν πόσον μάταια εἶνε ὀλαί τῆς αἰ νοῦθροσικα καὶ ὀλαί τῆς αἰ διαταγαί, δὲ ἦτο ἰσως καλλίτερον, πρὸς διατήρησιν τῆς εὐτυχίας τῶν, νὰ δώσωμιν ἀμέσως τὸ κοράσιον εἰς ἐν σκολεῖον ὡς ὑπότροπον, ἰσως εἶνε ἐν γαλλικὸν σκολεῖον τῆς Ἑλβετίας.

«Σοῦ ἐπρότεινα πρὸ πολλοῦ νὰ στείλωμεν τὴν Καρμελίταν ὀπίσω εἰς τοὺς γυγεῖς σου, εἰς τὴν ἐπιβλεψίν τῆς Μερτσέδες. Διὰ εἰ νὰ τὴν στείλωμεν ἄλλοῦ; διατὶ νὰ τὴν παραδώσωμεν εἰς ζῆνους ἀνδρῶπους;»

«Εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶμαι ὀλιγον ἀνόγητη, Καὶὸν» ἀπήντησεν ἡ Κλεμεντίνα Ἰουλίττα κολακευτικῶς, καὶ προῦπολογίζουσα κάλλιστα τὴν ἐνέργειαν τῶν λόγων τῆς. «Τὸ ὁμολογῶ. Ἄλλ' εἶμαι ζήλοττοπος πρὸς τὴν Μερτσέδες. Ἠμην ἐδῶς ἐξ ἀρχῆς. Πρὸς ἀπέδειξιν λοιπὸν τοῦ ὅτι μετὰ ἀγάπης, ὀποχῶρες εἶς αὐτὴν μου τὴν ἀγαπῶμαι.»

Αἱ λέξεις αὐταὶ ἔσχον πρᾶγματι τὸ ποδοῦμενον ἀποτέλεσμα, διότι κατεπράυναν τὸν Καὶὸν, ὅστις μετὰ δυσχερείας κατέφωθασε νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐγειρομένην ἡδὴ ἐν αὐτῷ δυσἀρεσκείαν. Ἐν τοῖτοις ὅμως δὲν ἐδακνε ἀμέσως τὴν συγκρατῆσιν του. Ἐγνώριζε καλῶς τὸν ἑαυτὸν του. Ἄν ἔλεγεν ἀμέσως τὸ ναί, δὲ τὸ μετενόει ἰσως. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο, οἱ τὰ πρᾶγματα ἔμειναν ὀσως εἶχον.

Ἄλλ' ὅτε μετὰ τινας ἡμέρας ἡ Καρμελίτα, οὐχὶ ἐκ κακίας, ἀλλ' ἐκ τῆς φυσικῆς κλίσεως ἦν ἔχουσα τὰ παιδιὰ πρὸς τὸ μακρῆσαι τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων χάριν ἀσεπείτης, ἐμνήθη τὸ βᾶδιωμα τῆς Κλεμεντίνας Ἰουλίτας ἐν

Αξιοπερίεργοι άνθρωποι. 'Ενθ' σήμερον ή τών παιδών άγωγή έν Εύρώπη έχει κύριον μέλημα ού μόνον τήν ανάπτυξιν του πνεύματος αλλά και τήν ένίσχυσιν του σώματος και τείνει νά παράγη άνδρώπους όγιείς, αύξάνει συγχρόνως ή περίεργεια του θεωρείν παραμεροφυμένους ή ιδιορρυθμούς φργαναμένους άνδρώπους. 'Η περίεργεια αύτη διεγείρεται κατά μέγα μέρος και τρέφεται δι' ειδικών έπι τουτο θεάτρων, έν οίς έπιδεικνύονται εις τό κοινόν παντός είδους τερατώδεις άνδρώποι, γίγαντες, νάνοι, γυναίκες με γενειάδας, άνδρώποι δισώματοι, έχοντες δηλαδή συμπυκνώτα και συνηχημένα τά σώματα, και άλλα τοιαύτα τέρατα. Κατά τās τελευταίως ταύτας ήμέρας ιδιαίτερος διήγησαν τήν περίεργειαν και τό ένδιαφέρον του κοινού έν Βερολίμη ιδιορρυθμοί τινες άνδρες, έπιδεικνόντες τās παραδόξως αύτων ικανότητας έν ειδικούς θεάτρους. Πρώτος παρουσιάσθη ο βαλοφάγος Viteo. 'Ο κύριος ούτος τρώγει με πολλήν όρεξιν μεγάλας μερίδας τετρασώμων άγγειών έξ ύάλου ή έκ πορσελλάνης, δέν περιρρνεύει δέ, έν έλλείψει ύάλου, και άλλα όμοια έδεύματα, οίον πριονισματα, «φλούστρια», όστρακα όστρέων, κεραμίδια, γιανάθρικας, χάρματα κελ. 'Ο παράδοξος ούτος άνδρώπος ήδύνατο πολύ εδθνήνά νά συνερρήται, διότι εις πάσαν οικίαν ύπάρχουσι πάντοτε τετρασώμενα ποτήρια και πινάκια, άλλ' άμφιβάλλομεν άν ή συνναστροφή του δά ήτο εύάρεστος εις τοδς μετ' αύτου συντροφόντας, ει και ο κύριος Viteo λέγεται δει είνε πολύ εύήρατος και διασκεδαστικός.

'Ετι ολίγότερον συμπαθής ήτο ή έντύκωσις ήν ένεικοιήσεν ο πολυδερμς κύριος Pierre έν Βερολίμη. 'Ο άνδρώπος ούτος έχει τοσοούτο παραδόξως έλαστικότητα έντεριμίδα, ώστε δύνανται νά μεταχειρίζεται αύτην ως έφάπλωμα έν τη κλίνη του. Εμπροει νά τραβή τήν έντεριμίδα από τών βραχιόνων του εις, τσοσάτην ύπόστασιν, ώστε σχηματίζονται έξ αύτης αληθινολι σάκκοι· τραβή τήν έντεριμίδα του λαμού του και καλύπτει δι' αύτης όλον του τό πρόσωπον· φυσάτωσ καλύπτει τοδ όφθαλμούς του με τήν έντεριμίδα του μετώπου του. 'Ότι τά πειράματα ταύτα έμποιοδούν έντύκωσιν πάν άλλο ή εύάρεστον, έννοσείται οίκοθεν· επ' ίσης ψυχράν έντύκωσιν λαμβάνει ο έγγύζων τήν έντεριμίδα του άνδρώπου τουτο, διότι αισθάνεται ότι είνε έντελώς λελυμένη από του σώματος, τό όποσον καλύπτει.

'Αηδέστεραν έντύκωσιν προσεπει έτερός τις κύριος, όνόματι Σιμεών, όστις έπιδείκνυται ως homme squelette (σκελετός). 'Ο κύριος ούτος συσφιάνει όλα του τά έντερα και ύψάνει αύτά υπό τόν θώρακα, ούτως ώστε ή κοιλία του άφανίζεσται έντελώς και τό όλον σώμα του καθίσταται αληθινός σκελετός καλυπτόμενος μόνον υπό του δέρματος.

'Οσαύτως εκτελει και άλλα αηδέστερα και φρικωδέστερα πειράματα, μμοούμενος τήν ύψιν του άπηχηονισμένου, σταματών τήν καρδιαν του, και τέλος μεταβαλλόμενος εις άγαλμα, οίονει άπολιθούμενος.

'Ενθ' έν Βερολίμη θαυμάζονται οι κύριοι ούτοι, έν Παρισίοις διεγείρει τήν περίεργειαν και τόν θαυμασμόν του κοινού τερατώδεις τι διακούν γόναιον, συγκείμενον εκ τών διδομένων αδελφών Ρόζας και 'Ιωσήφας Βλάσελ. Αί αδελφαί αύται έγεννήθησαν συμπεφυκνννίαι τή 1877 έν τινι χωρίω παρ ά Γιάργα. Δύνανται δε μετά μεγάλης έπιδεξίότητος νά παγοδρωμαί και νά χορεύωσι, έμαθόν δε και όλίγην μουσικήν και παίζουσι βιολιόν. Φυσικώ τή λόγω άνεψή και πάλιν τό ζήτημα, άν ή μία αδελφή αισθάνεται πάν ότι αισθάνεται ή έτέρα. Τουτο όμως δέν συμβαίνει, ως άπεδείχθη εκ τοδ έξής γεγονότος. 'Η Ρόζα έδωκεν ισχυρόν ράπισμα εις τήν αδελφήν της και έβεβαίωσεν ότι αύτή ή ίδια δέν ήσθάνθη τό παραμικρόν. 'Η 'Ιωσέφα έκαμε τό αυτό πείραμα και έβεβαίωσεν οσαύτως ότι οδδέν ήσθάνθη εκ του ραπισματος, όπερ έδωκεν εις τήν αδελφήν της. 'Η

μία αδελφή εμπροει κάλλιστα νά κοιμάται, καθ' ον χρόνον ή έτέρα κείται παρ' αύτή άύκνος και άναγινώσκει.

Φωτογραφία εις μέγεθος γραμματοσήμου. 'Εν Άγγλία κατασκευάζονται κατά τήν μέθοδον του Francis μικρόταται φωτογραφία εις μέγεθος και οχημα γραμματοσήμου. Πρδς τοτό λαμβάνεται ως έπι τό πλείστον φωτογραφία εις μέγεθος συνήθους έπισκεπτηρίου, εις τήν προσαρμοζεται κατάλληλόν τι περιθώριον. 'Η εικάν αύτη αναπαράγεται έν μικροτέρω μεγέθει και βλέπεται έπι μιάς πλακόσ, ήτις έχει χώνον διά δώδεκα άλλας σμικρόνσεις. Είτα άναπαράγεται ή άρνητική ύψις (Negativ) έπι χάρτου αλειμμένου με κόμμν, όπως ο τών γραμματοσήμων, και δι' όπών χωρίζομένου εις τετράγωνα, ούτως ώστε δύνανται τις εύκόλως ν' άποκόπη έκαστην εικόνα και νά κολλά αύτην όπως τό γραμματοσήμον. Συνήθως κολλάσι τās μικράς ταύτας φωτογραφίας έπι τών έπισκεπτηρίων, ή έν έπιστολαίς, βιβλίοις κτλ. Λέγεται ότι έκαστη εκ τών φωτογραφιών τουτων δέν στοιχίζει περισσότερον τών πέντε λεπτών (έκατοστών του φράγκου).

Τι παράγουσι τά έργοστάσια του Birmingham. Καταπληκτική είνε ή παραγωγή τών έργοστασίων της άγγλικής πόλεως Birmingham. Τά έργοστάσια ταύτα κατασκευάζουσι έντός μιάς εβδομάδος 14 έκατομμύρια χαλυβδίνια γραφίδας, 300 έκατομμύρια καρφία, 1 έκατομμ. κομβία, 6000 σιδηράς κλίνας, 20.000 διώπερας, 100 έκατομμύρια καρφοβελόνας, 6436 χιλιομέτρα σιδηρού και χαλυβδίνιον σφύματος. Τό έν ένι έτει κατασκευαζόμενον σύμμα έν Birmingham δά ήρκει άλλως-συνδέσας τήν γήν μετά της σελήνης.

'Ο πολυτελέστατος σιδηροδρομικός σταθμός έν δλω τή κόσμη είνε ο της Bombay, όστις έχάτως μόλις έπερασθη και παρεδότη εις τήν συγκοινωνίαν. 'Η κατασκευή του μεγαλοερεπούσ τουτου οικοδομήματος διήρκεσε δέκα έτη και έστοιχσε περισσότερον τών 40 έκατομμυρίων φιορινίων. Διά του ποσοδ τουτου, όπερ καταναλώθη διά μόνον τό οικοδόμημα του σταθμού, ήδύνασε νά κατασκευασθη άρκούντως μακρά σιδηροδρομική γραμμή. Τό μέγεθος τών δαπανών έξήγεται και εκ τουτου ότι τό οικοδόμημα προσέλαβε πλείστας καλλιτεχνικάς διακοσμήσεις. 'Ο έν τή μέση θόλος έπιστέφεται διά γιγαντώδους άλληγορικού άγάλματος, παριστώντος τήν Πρόδοον. 'Εν τή εσωτερική τής μεγάλης στοάς ύδρβθη κολοσσιαίου άγαλμα της αυτοκρατειρας τών 'Ινδιών (της βασιλοισης της Άγγλίας), περιβαλλόμενον υπό άλληγορικών άγαλματίων. 'Εν τή όλην κατασκευή του οικοδομήματος ένγενετο άψφόνος χρήσις μεγάλων όγκων μαρμαρου, και πλείστων εκ πολυτίμου ζύλου δαπανηροτάτων διακοσμήσεων.

'Η αβξήσις του εκ κεραυνών κινδύνου Παράδοξον φαινόμενον είνε ή από τών μέσων του παρόντος αιώνος γενομένη έπαύθησις τών εκ κεραυνών κινδύνων. Τά πρακτικά έξήκοντα πυραυλαστικών έταιρειών της Γερμανίας, Αδστρίας και 'Ελβετίας άποδεικνύουσιν ότι αι εκ τών κεραυνών βλάβαι έν διαστήματι 23 έτών (από του 1854 μέχρι 1877) έδπλασθήσασθσαν έν ταις χώρας ταύταις. 'Εν Γερμανία μάάλιστα ο εκ τών κεραυνών κινδύνος ύψώθη έντός 30 έτών μέχρι του τριπλασίου. 'Η κατά μέσον όρον εκ κεραυνών προζενουμένη έν Γερμανία άπώλεια καθ' έκαστον έτος ύπολογίζεται εις 8 έκατομμύρια μάρκα.

Περί του καπνού (νικωσιανής), — πόθεν εξαρτάται ή καλή ποιότης τών τσιγάρρων. 'Η ταχεία διάδοσις της νικωσιανής ανά τήν Εύρώπην όφείλεται κατά μέγα μέρος εις τήν αίγλην, ήν κατ' άρχάς περιβάλλετο τό φυτόν τουτο ως ιαματικών δθδεν μέσον. Δδο εκ τών πρώτων άποστόλων του καπνισματος, ο Nicolo Menarde και ο Jean Nicot έξδρννον πανταχού τήν νικωσιανήν ως ιαματικήν βοτάνην. 'Όπως πάν νέον Ιατρικόν μέσον, ούτω και τό φυτόν του καπνού αύρε θεροτότους ύπερμάχους και φανατικωτάτους αντίπαλους. Πρδς τριακοσίων έτών ύπήρχεν ήδη όλόκληρος φιλολογία περί του καπνού. 'Ιατροι και βοτανικοί έξδρννον αύτών βασιλείς και πάσαι άπηγύρεον αύτών 'Ιάκωβος Α'. βασιλεύς της Άγγλίας συνέγραψε βιβλόν κατά του «κατηραμένου φυτου» έν Ρωσία έρνοτομούντο οι καπνίζοντες, άλλαχοδ δε έπιμαρνούτο έτι αύτοπρότερον. Και όπως, παρδ τοδς διωγμοίς τουτουσ, τό φυτόν του καπνού έκουρισε τόν κόσμον, όπως και οι συγγενείς αύτου, ο καφές, τό τείον, τό οινόπνευμα.

Οι σημερινοί Ιατροι δέν θεραπεύουσι πλέον με τόν καπνόν· σπανιόταται γίνεται ίσως χρήσις αύτου εις κλύσματα — διατάσσεται δε έντοτε και πρδς άναξωγόγγυσι άνσφυκτικών. Δικαίως ή ύπερβολική χρήσις του καπνού καταδικάζεται ως προζενούσα νόσους του στομάχου, της καρδιάς, τών όφθαλμών κτλ., αλλά τό μέτριον κάπνισμα θεωρείται ως άβλαβές, υπό τινας δ' έπόψεις νομίζεται μάλοστα και ύφέλιμον· άλλ' ή ύφέλεια αύτη είνε πολύ άμφιβόλος και προβληματική. Διά πειραμάτων άπεδείχθη μόνον ότι ή ένέργεια του καπνού δύνανται νά παρακωλύση τήν ανάπτυξιν τινών ειδών βακτηριδίων.

'Αλλ' ή βακτηριολογία άνεκάλυψε και άλλας τινάς άμοιβαίας σχέσεις μεταξύ του φυτου του καπνού και τών βακτηριδίων, αιτινες παρέχουσι ής τούς καπνίζοντας τήν έλλαίδα όει εις τό μέλλον δά καπνίζουσι με ολίγότερα χρήματα καλήτερα τσιγάρα.

'Ο καπνός ως γνωστόν δέν εδδοκίμει επ' ίσης εις όλες τās χώρας. 'Εν Γερμανία λόγω χάριν έγένοντο πάσαι αι δυνατόι προσπάθειαι πρδς παραγωγήν καλού καπνού, εισήχθη έξ 'Αμερικής ο καλλιτερος σπόρος, τό έδαφος εκαλλισεργήθη μετά πάσης έπιμελείας, τό φυτόν έτυχε πάσης περιποιήσεως και περιθάλψεως, άλλ' εις μάτην· τά γερμανικά τσιγάρα άναιτέρησιν δυσάρεστον όσμην. Πόθεν άρα γε έξαρτάται κυρίως ή ποιότης τών τσιγάρρων; 'Αναμφιβόλος τό κλίμα και ή φύσις του έδαφους έχουσι μεγάλην επίδρασιν έπι της άναπτύξεως τών φυτών. 'Αλλ' άρα εκ μόνων τούτων έξαρτάται ή καλή ή κακή ποιότης; εκ μόνης της όριμότητος τών φύλλων τό άρωμα εις το καπνού; — Τήν άπάντησιν εις τό έρώτημα τουτο παρέχει ήμιν διατριβή τις του E. Suchsland, δημοσιευθείσα έν τη έφημερίδι «της Γερμανικής βοτανικής 'Εταιρείας».

'Ός γνωστόν, τά συγκομιζόμενα φύλλα του καπνού, άπερ είναι κίτρινα, όφειλουσι, πριν ή πωληθώσιν ως καλόν έμπόρευμα, νά ύποστούν ιδιαίτεράν τινά χημικήν άλλοίωσιν. 'Εν τή ώριμη σταφυλή δέν ύπάρχει άκόμη οίνος· ο χυμός της σταφυλής πρέπει πρότερον νά ύποσθη ζύμωσιν, ή ως λέγόμεν κοινώς, νά βράση, όπως μετατραπή εις οίνον, όπως λάβη οινόπνευμα (άλκοόλιον), άνδραικόν οξύ και τό λεπτόν άρωμα, τό ήουμει. 'Όμοιον τι και άνάλογον πρέπει νά πάθωσι και τά φύλλα του καπνού, πρέπει νά ζυμωθώσι. 'Εξωτερικώς φανερώνται τά άποτελέσματα της ζυμώσεως έν τη μεταβολή τού χρώματος τών φύλλων, άτινα εκ κίτρινων γίνονται μελάγχρατα.

'Αλλ' ή φύσις της ζυμώσεως δέν έγκείται μόνον έν τη μεταβολή τάθε του χρώματος τών φύλλων. 'Η χημική σύστασις τών φύλλων ύπάρσταται άλλας βαδύτερας και οσάωστεράς μεταβολάς. Δι' αύτων γενώννται αι άρωματικά ύλαι, αιτινες καόμεναι έξασκοοσιν έπι της γεύσεως και της όσφρησεως και έπι του νευρικού συστήματος τās ιδιορρυθμούς και δυσπεριγράτους έκείνας ένέργειας,

ως κάλλιστα γινώσκουσι πάντες οι καπνίζοντες. Ούτω λοιπόν ή ζύμωσις της νικωσιανής είνε ο σπουδαιότατος παράγον της ποιότητος τών τσιγάρρων.

'Αλλ' ή φύσις και οσάια αύτης της ζυμώσεως του καπνού δέν είχαν εξηρρνευθη εισέτι μετά της προσοκούσης έπιμελείας. 'Εδειχθηρον αύτην μέχρι τουδε άπλώς και άνεξετάσως ως έργον της ύγρασίας, του έν τή αέρι όξυγόνου, της θερμοτήτος — ως καθαρώς χημικών φαινόμενων, δυνάμενον νά συντελεσθη έν οίς δήποτε χώρα και υπό οίον δήποτε κλίμα. 'Αλλά πάσα ζύμωσις όργανικών οσάίων, βαθύτερον και άκριβέστερον έξεταζόμενη, εδρίσκειται έπι ζέλουσ ουδέν άλλο ούσα ή τό έργον μικροσκοπικών όργανισμών, βακτηριδίων. 'Όπως ή ζύμωσις του οινόπνευματος, του γαλακτικού όξέος, κτλ., ούτω και ή του καπνού συντελείται διά της ένέργειας ιδιαιτέρων μικροοργανισμών, και δη βακτηριδίων.

Τουτο μανθάνομεν εκ της άνωτέρω μνημονευθείσης διατριβής του Suchsland, όστις εδρεν έπι κλάου διατελούντος έν ζυμώσει βακτηριδια και κόκκους, πολυπληθείς μεν κατά τόν άριθμόν τών άτόμων, ολίγοσ δέ κατά τόν άριθμόν τών ειδών. 'Ο Suchsland έβεβαίωθη οσαύτως ότι τά παράγοντα τήν ζύμωσιν βακτηριδια είνε διάφορα εις τās διάφορους χώρας. 'Εξέδρηψε δέ τά βακτηριδια ταύτα καθαρώς, ήτοι κεχωρισμένα από άλλων ειδών, και μετεφύτευσεν εις τά άμερικανικά είδη έξ αύτών εις φύλλα καπνού, φονέντος έν Γερμανία και προυρισμένου εις ζύμωσιν. Δοκιμάσας έπειτα τόν καπνόν τουτον εδρεν ότι είχε τήν αύτην γεύσιν και όσμην, ήν είχεν ο καπνός, έξ ου παρέλαβε τά βακτηριδια. Τοιοιτοτρόπως λοιπόν άπεδείχθη ότι ή ποιότης τών τσιγάρρων έξαρτάται κυρίως εκ του είδους τών βακτηριδίων, άτινα παράγουσι τήν ζύμωσιν του καπνού. 'Η πρακτική ύφέλεια, ήν δύνανται εις τό μέλλον νά έχουσι τά πειράματα ταύτα, είνε προφανής. Αύτός ο Suchsland έκφράζεται περί τουτου ως έξής:

«'Εν πάσαις ταις χώρας της Γερμανίας, ένθα καλλιεργείται ο καπνός, ή κοριώτερα φροντίς, πρδς βελτίωσιν της ποιότητος του καπνού, καταβλήθη μόνον έν τη καλλιεργήσει του έδαφους και τη εισαγωγή όσον τό δυνατόν καλλιτέρων σπόρων. 'Αλλ' όσον και άν ήδοκίμωσεν ως εκ τουτου τό φυτόν, ή ποιότης όμως του καπνού έμεινε κατώτερα, διότι μετά του σπόρου δέν συμπαρελήθησαν εκ της πατρίδος του καπνού και οι τήν ζύμωσιν παράγοντες οχιζομύκητες· έπομένως τά καπνά παρ' ήμιν δέν ύφιστανται τοσοούτω τελείαν ζύμωσιν, όσον έν ταις θεμαίς εκείναις χώρας, ένθα οι της ζυμώσεως όργανισμοί έχουσι περισσότεραν δύναμιν και ένέργειαν ή οι παρ' ήμιν. 'Αλλε διά τών καταλλήλων οχιζομυκητών δύναμει και εις τά ήμέτερα καπνά νά εισαγάγωμεν τήν τελειότεραν έκείνην ζύμωσιν. Τουλάχιστον τά γεγόμενα πρδς τοτό πειράματα παρέσχον ήμιν θετικά και βέβαια άποτελέσματα, και πολλάκις ή διά ζένων οχιζομυκητών γενομένη βελτίωσις του καπνού ήτο τοσαύτη, ώστε άκριβείς είδήμονες τών γερμανικών καπνών δέν ήδυνήθησαν νά πιστεύσωσιν ότι εκάνιζον έγχώριον καπνόν.»

Είνε φανερόν ότι τά πειράματα ταύτα, άν τελειοποιηθώσι, δύνανται νά έχουσι πρακτικόν άποτέλεσμα, λίαν ένδιαφέρον διά τοδς καπνίζοντας· διά τήν επιστήμην όμως είνε έν πάση περιπτώσει ένδιαφέροντα.

Μόλις πρδ διακοσίων έτών άνεκαλύφθη ο «άόρατος κόσμος» τών μικροοργανισμών. Από όλίγων μόλις δεκαετηρίδων ήρξαστο σκοπήσις διερευνόμενος ο κόσμος ούτος. Και όμως πόσας ύφέλειας πορίζονται ή Ιατρική και ή βιομηχανία εκ της έλλιποδς εισέτι και άτελοδς γνώσεως αύτου, και πόσους θριάμβους δικαιούται νά προσδοκεί εις τό μέλλον εκ της τελειότερας έξερευνήσεως του μικροσκοπικού τουτου κόσμου τό άκαμάτως έργαζόμενον πνεύμα του άνδρώπου!

(Εκ του γερμανικού.)

K. Φ.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΕΣΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΑΣΕΩΣ;

Πολλάκις ἀκούομεν οὐ μόνον γυναίκας ἀλλὰ καὶ ἀνδρας νὰ λέγωσι: «Θὰ ἐταξιδεύουν εὐχαρίστως εἰς τὴν θείνα ἢ θείνα χώραν, ἀν δὲν ἦρχεν ἐν τῷ μεταξύ ἡ θάλασσα.» Ὁ φόβος οὗτος τῆς θαλάσσης ἔχει διαπλοὴν λόγον: πρῶτον μὲν ἀναλογίζονται οἱ πλείστοι τοὺς κινδύνους τῆς τρικυμώδους θαλάσσης, εἰ καὶ τὰ καθ' ἑκάστην σχεδὸν συμβαίνοντα σιδηροδρομικὰ δυστυχήματα παριστώσι καὶ τὰ κατὰ ξηρὰν ταξίδια οὐχὶ ὅλως ἀπὸλλυμένα κινδύνων, ἐνῶ σχετικῶς σπανιώτατα συμβαίνουσι δυστυχήματα εἰς τὰ κανονικῶς συγκοινωνοῦντα πρὸς μεταβίβασιν ἐπιβατῶν ἀτρόπλων· ἀλλὰ πλὴν τοῦ φόβου τῶν κινδύνων τούτων, ὑπάρχουσι πολλοί, οἵτινες δὲν ταξιδεύουσι διὰ θαλάσσης διότι φοβοῦνται τὴν ναυτίαν. Ὑπάρχουσι μάλιστα καὶ ἐκτάκτως εὐαίσθητοι πρὸς τὸ νόσημα τοῦτο ἀνδρες, οἵτινες οὐδὲ ἐν μικρῇ λίμνῃ, οὐδὲ ἐν ποταμῷ τολμῶσιν νὰ ἐπιβάσῃ τῆς λέμβου, διότι ἅμα πατήσαντες τὸ ταλαντεύομενον ἔδαφος τοῦ πλοιαρίου καταλαμβάνονται. Ὑπὸ ναυτίας. Πόσον ὀχληρὸν εἶνε εἰς τινὰς τὸ νόσημα τοῦτο τῆς ναυτίας, ἀποδεικνύει τὸ λεγόμενον περὶ τοῦ Κικέρωνος, ὅτι ἐπροτίμησε ν' ἀποβιβάσῃ εἰς τὴν ξηρὰν, ὅπου ἐφοβείτο ἐνεδρεῖν ὡς δολοφόνος, ἢ νὰ ὑποφῆρῃ ἐπὶ μακρότερον τὰς ταλαντεύσεις τοῦ πλοίου.

Τὰ συμπτώματα τῆς ναυτίας εἶνε γνωστά. Ἡ ὀχρότης τοῦ προσώπου, τὸ θολὸν βλέμμα καὶ ἡ ἀπλησιμένη ψυχικὴ διάθεσις δεικνύουσιν ἀμέσως εἰς τὸν εἰδημόνα ὅτι τὸ κακὸν ἐπῆλθε. Μετὰ τινα χρόνον οἱ πάσχοντες ἐμπιπτουσιν εἰς ἡσυχον ἕπνον, διὰ τοῦ ὁποίου ὅμως οὐδόλως ἀνακουφίζονται, διότι ἀφουρνίζονται πάλιν αἰσθάνονται τὴν προτέραν δυσάρεστον κατάστασιν, πῖσιν τοῦ στομάχου καὶ σκοτοδινίαν. Πολλάκις ἡ ναυτία παρεβλήθη πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ πρώτου τοιγάρρου, καὶ πράγματι ἀμφότερα ὁμοιάζουσι, μόνον ὅτι ἡ ναυτία ἔχει περισσοτέραν ἔντασιν. Διὰ τὸν ἰατρὸν σπουδαία γνῶρισματὰ τῆς νόσου εἶνε ἡ ψυχρὸτης τῶν ἀκρων μελῶν, τὸ ὑποκόκκινον χρῶμα τῶν ὀνύχων, ἡ ἀδυναμία τοῦ σφυγμοῦ, ἡ ὀχρότης τῆς γλώσσης καὶ ἡ κατάπτωσις τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος, ἥτις ἐνίοτε καταβαίνει μέχρι 35° K.

Παρατηρήθη ὅτι εὐαίσθητοι, νευρικοὶ ἀνδρες εἶνε μᾶλλον ὑποκειμένοι εἰς τὴν ναυτίαν καὶ πάσχουσι σφοδρότερον ἐξ αὐτῆς ἢ αἱματώδεις καὶ ἰσχυροὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Πολλοὶ ἀνδρες καταλαμβάνονται ὡς γνωστὸν ὑπὸ τινος ὁμοίου πρὸς τὴν ναυτίαν ἐνοχλήματος, προξενούντος ψαύτως σκοτοδινίαν, ἀκόμη καὶ ὅταν χορεύωσιν ἢ αἰωρῶνται ἢ κινῶνται κυκλωτέρως. Ἀκόμη καὶ τὸ παρατηρεῖν τὴν κίνησιν τοῦ πλοίου ἀπὸ τῆς ξηρᾶς προξενεὶ δυσάρεστον τι συναίσθημα εἰς τινὰς ἐκτάκτως εὐαίσθητους πρὸς τὴν σκοτοδινίαν ἀνθρώπους. Ἐδυνάτως παρατηρήθη πολλάκις ὅτι εἰς μακρὰ ταξίδια, διαρκούντα ἐπὶ πολλὸν χρόνον, ἐλαττοῦται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐνίοτε δὲ καὶ παύει ἐντελῶς ἡ ναυτία, οὕτως ὡστε οἱ ταξιδεύοντες, ἀπὸ συνηθίσεως εἰς τὴν θάλασσαν, θύναται ν' ἀπολαύσῃσι καὶ τὰς ἡδονὰς τοῦ πλοῦ ἐν ἀνοικτῷ πελάγει. Εἰς τινὰς ἀνθρώπους βεβαίως οὐδέποτε ἐπέρχεται ἡ ἀνακούφισις αὕτη, παράδοξον δὲ θὰ φαίη ὅτι καὶ εἰς τῶν περιφημοτέρων ναυάρχων, ὁ Νέλοων, ἔπασχε πάντοτε καθ' ὅλον τὸν πλοῦν ὑπὸ ναυτίας.

Εἶνε ἐπιπέτως εὐνόητον ὅτι προσεπάθησαν νὰ εἰρῶσι μέσον κατὰ τῆς νόσου ταύτης· ἀλλὰ μετ' ὅλα τὰ πειράματα δὲν καταρτίσθη εἰσὶ νὰ ἐξευρεθῇ πρᾶγματι δραστηκὸν καὶ ἀσφαλὲς φάρμακον αὐτῆς. Εἰμεθα λοιπὸν ἠναγκασμένοι ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς τινὰ μέτρα, ἱκανὰ ἢ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκρηξίν τοῦ κακοῦ ἢ ἐπαργέντος ἤδη αὐτοῦ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν σφοδρότητα. Πρωτίστως ἀναγκαῖον εἶνε νὰ διατριβῇ ὁ εἰς τὴν ναυτίαν ὑποκειμένος ἐπιβάτης ἐν καθαρῷ ἀέρι καὶ νὰ μὴ κλείεται ἀμέσως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀπόπλου ἐν τοῖς δωματίοις οὗτε νὰ μεταβαίη εἰς τὸν κοιτῶνά του· καὶ νὰ κατακλι-

νεται. Τὸ κάλλιστον εἶνε ἡ διαμονὴ ἐν τῷ κέντρῳ, ἐπὶ τοῦ ὑψωμένου καταστρώματος, ἐν ἐλευθέρῳ καὶ πολυαινήτῳ ἀέρι· εἶνε δὲ καλὸν νὰ διευθύνῃ τις τὰ βλέμματά του εἰς μεραικροσμένα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, διότι τὸ παρατηρεῖν τὰ ταλαντεύομενα μέρη τοῦ πλοίου συνένεινε πολλὰ εἰς τὴν ἐκρηξίν τῆς ναυτίας. Ὁσαύτως ἀφέλιμον εἶνε τὸ κανονίζειν τὴν ἀναπνοὴν κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ πλοίου, οὕτω δηλαδή ὡστε καταβαίνοντος τοῦ πλοίου νὰ εἰσπνέωμεν ἰσχυρῶς, ἀνοψομένου δὲ νὰ ἐκπνέωμεν τὸν εἰσπνευσθέντα ἀέρα. Διὰ τὸ ἀποφευκτέον εἶνε τὸ διαμένειν πλησίον τῶν μηχανῶν καὶ τῶν μαγειρίων, καθότι αἱ ἐντεῦθεν ἐκπεμπόμενα ὀσμὰ καὶ ἀναθυμᾶσις προξενούσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀμέσως σφοδρὸν ἔμετον. Τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἔχει καὶ ἡ ὀσμὴ τοῦ καπνοῦ τῶν ταγάρων. Διὰ τοῦτο οἱ εὐγενεῖς κύριοι, οἱ μὴ ὑποκειμένοι εἰς τὴν ναυτίαν, ὀφείλουσι χάριν τῶν κυριῶν καὶ τῆς λοιπῆς συναναστροφῆς νὰ μὴ καπνίζωσιν, ἢ τοῦλάχιστον νὰ μεταβαίνωσι πρὸς τοῦτο εἰς ἄλλαν τι μέρος τοῦ πλοίου, ὅπου δὲν ὑπάρχουσι κυρία ἢ κύριοι πάσχοντες ἐκ ναυτίας.

Ὅτι αἱ κινήσεις τῶν μυῶνων εἶνε κατάλληλοι εἰς τὸ νὰ καταπολεμῶσι τὴν ναυτίαν, εἶνε ἀνεκὰθεν γνωστὸν εἰς πάντας. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ὅτι οἱ ναῦται, οἵτινες εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ ἐργάζωνται, συνηθίζουσι ταχέως εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῶ κατ' ἀρχὰς οἱ πλείστοι ὑπόκεινται εἰς τὴν ναυτίαν ὅπως καὶ οἱ σπανίως ταξιδεύοντες ἐπιβάται. Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τῆς ἐργασίας καὶ ἡ ἀγαθὴ αὐτῆς ἐπίδρασις καθιστῶσιν αὐτοὺς μετ' ὅσον πολλὴ ἐντελῶς ἀναισθητοὺς εἰς πᾶν ἐνόχλημα.

Σπουδαῖον εἶνε καὶ τὸ ζήτημα τῆς τροφῆς ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην. Ὅστις ἐπιβαίνει ἐπὶ τοῦ πλοίου ἔχων κενὸν τὸν στομάχον προσβάλλεται πολλὴ εὐκόλως ὑπὸ τῆς ναυτίας. Τὸ φαγητὸν πρέπει νὰ εἶνε ἀπλοῦν καὶ θρεπτικόν. Τὰ κατάλληλότερα ἐδέσματα εἶνε σοῦπα, ψῆτον κρέας, ἀλατισμένοι ἰχθύες καὶ ἠρυμμένα ποτά. Βλαβερὰ εἶνε τὰ καλούμενα ὀροσιτικὰ καὶ ὑπόξυνα ποτά, ψαυτὰς δὲ καὶ τὰ πνευματώδη, τὰ ὑπόπικρα καὶ τὰ ἀρωματώδη ποτά. Ἀκόμη καὶ ὅταν ὁ πάσχων δὲν ἔχη ὄρεξιν ἐνεκα τῶν ἐνοχλημάτων τοῦ στομάχου, πρέπει νὰ τρώγῃ διὰ τῆς βίας, διότι ὁ μόνον ἐν τῷ πλοίῳ μὲ κενὸν στομάχον προσβάλλεται ἔτι σφοδρότερον ὑπὸ τῆς ναυτίας, ὡς εἴπομεν καὶ ἄνωτέρω.

Τὰ ὑπὸ διαφόρων ἰατρῶν συστηθέντα μέσα κατὰ τῆς ναυτίας δὲν ἀπεδείχθησαν τοσοῦτον δραστηκὰ, ὡστε νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτῶν ὡς ἱαματικῶν μέσων. Τὸ ἀπλοῦστατον καὶ ὅπως δήποτε ἐντελῶς ἀβλαβὲς μέσον εἶνε τὸ ἀμμωνιακόν, τὸ ὁποῖον λαμβάνεται ὡς διεγερτικόν τῆς ἐνεργείας τῆς καρδίας. Λαμβάνεται δὲ ἐν κοχλιάριον τῆς σοῦπας πληρῆς ἀμμωνιακοῦ εἰς ἡμίσειαν λίτραν ὕδατος, ἢ λευκοῦ οἴνου, καὶ ὁ ἀσθενὴς πίνει ἐξ αὐτοῦ τρεῖς φορές ἀνὰ ἕν κοχλιάριον καθ' ἑκάστην ἡμίσειαν ὥραν, εἰτα δὲ τὸ αὐτὸ ποσὸν καθ' ἑκάστην ὥραν. Ὁφέλιμον εἶνε καὶ τὸ εἰσπνέειν τοὺς ἀτμοὺς τοῦ ἀμμωνιακοῦ. Ἐντελῶς ἀνοφελεῖς εἶνε αἱ ὑπὸ ἄλλων τινῶν συσταθείσαι ὑποδόρειοι ἐνέσεις δι' ἀτροπίνης ἢ κορφείνης καὶ τῶν τοιούτων, ὅπως καὶ ἡ χρῆσις τῆς ἀντιπυρίνης.

Σπουδαία εἶνε καὶ ἡ ψυχικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς. Πολλάκις μὴ μόνῃ λέξις, «ξηρὰ», ἐπέφερον ἐπαισθητὴν βελτιώσιν. Ὁσαύτως παρατηρήθη ὅτι ἐν ὄρα δυστυχήματος οἱ ἀσθενεῖς, ὑπὸ τοῦ κινδύνου ἐπηρεαζόμενοι, ἐλησημόνησαν τὴν κατάστασιν τῶν καὶ ἔλαβον μέρος εἰς ὅλας τὰς πρὸς σωτηρίαν ἐργασίας. Ἐννοεῖται βεβαίως ὅτι τοιούτων μέσων οὐδεμίαν χρῆσιν δύνανται νὰ γείνη, οὐχ ἤτεον ὅμως ἢ παρατήρησις αὕτη ἀποδεικνύει καὶ πάλιν πόσῃ δύνανται εἶνε ἡ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀσθενοῦς ἐπίδρασις πρὸς ἴασιν τοῦ σώματος.

κ. Γ. Σ. εἰς Μεσσήνην, κ. Γ. Α. Α. εἰς | τεύχη σας καὶ ζητοῦμεν συγγνώμην. — κ. Μ. Α. | μας, προσεχῶς ὅμως θὰ ἔχετε ἐπιστολὴν μας.
 Ροστόβιον, κ. Ἀρχ. Σ. Ν. εἰς Ἀδριανούπολιν. | εἰς Κωνσταντινὸν. Ἡ σωπὴ μας ἐπῆλθεν ἐνεκα | — κ. Α. Π. εἰς Πύργον. Ἐχετε ἀκόμη ὀλί-
 Κατὰ λάθος ἐπέστειλαν αἱ ὑπομνήσεις εἰς τὰ | τῆς μετακομίσεως τοῦ Γραφείου τῆς Κλειοῦς | γην ὑπομονῆν.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειογραφείου διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΤΑΙΝΟΥ ἐν Λεψίῳ.
 Χάρτης ἐκ τῶν καταστημάτων τοῦ κ. Edm. Obst ἐν Λεψίῳ.